

**rijksuniversiteit
groningen**

**Zelfontwikkeling bij autistische mensen:
behandeling van bijkomende psychische
problemen middels begeleiding van
ontwikkeling in zelfbewustzijn.**

**Self-development in autistic people:
treatment of additional psychological problems
through guidance of development in self-
awareness.**

Wouter Zwarteveen

Masterthese – Klinische Psychologie – Clinical Psychology

S1563351
Januari 2025
Vakgroep Psychologie
Rijksuniversiteit Groningen
Thesebegeleider: Kirstin Greaves-Lord

Een masterthese is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de masterthese is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de masterthese is dan ook niet zonder meer geschikt om als academische bron te worden gebruikt om naar te verwijzen.

Indien u meer wilt weten over het in deze masterthese besproken onderzoek en eventueel daarop gebaseerde publicaties, waarnaar u zou kunnen verwijzen, kunt u contact opnemen met de genoemde begeleider.

Abstract

Background: Self-awareness is a crucial pillar that can support individuals with autism in dealing with their symptoms. Knowing one's true self is often regarded by people with autism as a requirement for well-being.

Methods: This study focuses on identifying which components of the SRIS-SF and the KGAI-3 best align with the experiences, needs, and conceptualizations of individuals with autism. It contributes to the broader question of how self-awareness can be stimulated within an intervention and subsequently measured in an appropriate manner.

The study employed a participatory approach, with the questionnaires being reviewed by members of a program committee. Thematic analysis revealed three key themes: 1) Content relevance and quality; 2) Overall usability and 3) Language and wording. These findings were discussed during an online panel discussion to pose follow-up questions about the feedback that was provided.

Results: The SRIS-SF was rated more positively than the KGAI-3. However, for both questionnaires, items were frequently described as (too) 'vague' and/or 'philosophical'. Opinions varied regarding which items were deemed suitable for individuals with autism and/or the intended construct.

Discussion: A good balance in self-awareness appears to be important for well-being. Based on the study's findings, items can be revised, removed, or added. Additionally, instructions should be rewritten to clarify certain terms. The ultimate goal of creating an appropriate measurement instrument can be achieved by implementing the suggested adjustments and further investigating if these changes are sufficient and effective.

Keywords: Autism, Well-being, Self-awareness, Self-knowledge, Identity Development, Self-acceptance, SRIS-SF, KGAI-3, Thematic Analysis, Participatory Research

Samenvatting

Achtergrond: Zelfbewustzijn is een belangrijke pijler die mensen met autisme kan ondersteunen bij het omgaan met hun autisme. Je ware zelf kennen wordt door mensen met autisme gezien als voorwaarde voor welzijn.

Methode: Dit onderzoek richt zich op de vraag welke onderdelen van de SRIS-SF en de KGAI-3 het beste aansluiten bij de ervaringen, behoeften en conceptualisaties van mensen met autisme. Dit sluit aan bij de bredere vraag hoe zelfbewustzijn kan worden gestimuleerd binnen een interventie en vervolgens op een passende manier gemeten kan worden.

Het betreft een participatief onderzoek waarbij de vragenlijsten zijn voorgelegd aan leden van een programmacommissie. Uit de thematische analyse komen drie hoofdthema's naar voren: 1) Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit; 2) Algemene gebruiksvriendelijkheid en 3) Taal en formulering. Deze uitkomsten zijn gedeeld tijdens een online paneldiscussie om aanvullende vragen te stellen over het geleverde commentaar.

Resultaten: De SRIS-SF is positiever beoordeeld dan de KGAI-3, maar bij beide vragenlijsten werden items regelmatig omschreven als (te) 'vaag' en/of 'filosofisch'. Er is een wisselend beeld over welke items passend worden geacht voor mensen met autisme en/of het beoogde construct.

Discussie: Een goede balans in zelfbewustzijn lijkt van belang voor welzijn. Op basis van de onderzoeksresultaten kunnen items worden aangepast, verwijderd of toegevoegd. Daarnaast kunnen de instructies worden herschreven om bepaalde termen te verduidelijken. Het uiteindelijke doel om een geschikt meetinstrument te creëren, kan worden bereikt door de voorgestelde aanpassingen door te voeren en verder te onderzoeken of deze veranderingen voldoende en effectief zijn.

Trefwoorden: Autismen, Welzijn, Zelfbewustzijn, Zelfkennis, Identiteitsontwikkeling, Zelfacceptatie, SRIS-SF, KGAI-3, Thematische Analyse, Participatief Onderzoek

Inhoudsopgave

Inleiding.....	6
Methode.....	10
Resultaten.....	15
Discussie.....	26
Literatuurlijst.....	34
Bijlage A. Instructie mail.....	42
Bijlage B. Terminologie Morin.....	43
Bijlage C. Tabellen volledige reacties.....	44
Bijlage D. Instructies vragenlijsten.....	52
Bijlage E. Mail met theoretische toevoegingen respondent.....	54

Inleiding

Identiteitsontwikkeling en welzijn

Het gevoel dat je erbij hoort en iemand bent, vormt een groot onderdeel in het ervaren van welzijn. Dit is niet anders voor mensen met autisme¹ (Greaves-Lord et al., 2022), maar zij hebben door hun beperkingen op het sociale vlak (American Psychiatric Association, 2013) vaak moeite met hun identiteitsontwikkeling (Cooper et al., 2017). Deze moeite met zelfontplooiing kan leiden tot ernstig psychisch lijden (zie hiervoor bijvoorbeeld de meta-analyse van Hudson et al. (2019) over depressieve stoornissen en autisme).

Uit het onderzoek van De Graaff et al. (2023) en de verdere stappen met de betrokken projectgroep (Greaves-Lord et al., 2023) zijn door middel van interviews, literatuuronderzoek en participatieve discussiegroepen diverse aangrijpingspunten vastgesteld die helpend kunnen zijn voor mensen met autisme bij het omgaan met hun eigen autisme. Zelfkennis is een van deze aangrijpingspunten. De participanten in het onderzoek gaven aan dat het kennen van je ware zelf voor hen een belangrijke randvoorwaarde is voor mentaal welzijn. Wanneer je jezelf niet goed kent, kan dit volgens hen leiden tot veel twijfel en piekeren.

De diagnose autisme levert zelf een toevoeging op het gebied van zelfkennis. Immers; door het ontvangen van de diagnose wordt kennis over bepaalde persoonskenmerken (denk aan moeite met veranderingen) meer expliciet gemaakt. Dit leidt tot inzicht in zwakke en sterke kanten, worden grenzen helderder en zouden er betere keuzes gemaakt kunnen worden (De Graaff et al., 2023).

Gezien de relevantie van zelfkennis is het van belang om te weten hoe je dit binnen een interventie stimuleert en hoe je de uitkomsten van een dergelijke interventie goed kan

---

¹De discussie over het gebruik van ‘persoon met autisme’ (Person First Language, PFL) of ‘autistisch persoon’ (Identity First Language, IFL) richt zich op voorkeuren van de betrokkenen en hun omgeving (Buijsman et al., 2023; Bury et al., 2023; Kenny et al., 2015). PFL kan stigmatisering tegengaan door de nadruk op het ‘mens zijn’ te leggen (West et al., 2015), terwijl IFL vaak wordt geprefereerd door degenen die de diagnose als integraal onderdeel van hun identiteit zien (Botha et al., 2022; Bury et al., 2023; Kapp et al., 2013). Beide vormen worden hier gebruikt om variërende voorkeuren te respecteren.

meten. Zelfkennis is idiosyncratisch en kan niet met gestandaardiseerde instrumenten gemeten worden. Het omvat alle aspecten van het zelf die kunnen worden begrepen door zelfbewustzijn (Morin, 2011). Om die reden ligt in dit onderzoek de focus op zelfbewustzijn, dat zowel om praktische en terminologische redenen is toegevoegd aan de gevonden aangrijpingspunten van De Graaff et al. (2023) en Greaves-Lord et al. (2023).

Definities

‘Ken uzelf’ luidt een eeuwenoude inscriptie uit de tempel van Apollo in Delphi. Al sinds mensenheugenis is men bezig met onderzoek naar het ‘zelf’. Om de verschillende facetten van dit ‘zelf’ te duiden, zijn er in alle talen vele toevoegingen aan het woord gegeven (denk aan zelfkennis, zelfbeeld, zelfbewustzijn, zelfexploratie enzovoort). Morin (2017) merkt terecht op dat vele van deze termen door elkaar heen gebruikt worden en niet goed gedefinieerd zijn. Hij heeft tabellen opgesteld om de definities en onderlinge relaties van de basisbegrippen rond het ‘zelf’ overzichtelijk weer te geven. Voor het huidige onderzoek zal uitgegaan worden van dit overzicht (zie Bijlage B).

De meeste mensen hebben het vermogen om zichzelf waar te nemen, te reflecteren op de eigen interne processen (hun eigen gedachten en emoties) en het gedrag dat daaruit voortvloeit. We noemen dit vermogen naar de definitie van Silvia en Duval (2001) ons ‘zelfbewustzijn’ (zoals gerefereerd in Morin, 2017). Je bent je bewust van je eigen gedachten en emoties en je kunt je er ook bewust van zijn dat andere mensen zich een beeld van jou vormen door de manier waarop jij je gedraagt. Op dit beeld kun je door je zelfbewustzijn weer reflecteren en waar nodig je manier van doen bijsturen. Dit laatste zorgt voor een steeds groter wordende zelfkennis; wat past bij jou, hoe werken jouw emoties en wat zijn jouw behoeften. Zo creëer je gaandeweg een beter beeld van wie je bent (identiteitsvorming).

Interventie en testen

In een narratieve studie van Brink (2024), gericht op het identificeren van geschikte vragenlijsten om het niveau van zelfbewustzijn bij neurodivergente mensen te meten, wordt voor de definitie van zelfbewustzijn verwezen naar Eurich (2018). Deze definitie zou als een uitbreiding op de interpretatie van Silvia en Duval (2001) gezien kunnen worden: door de aandacht naar binnen te richten, ontstaat inzicht in eigen waarden, drijfveren, persoonlijke reacties en ambities (afgestemd op de omgeving).

Brink (2024) heeft de door haar geselecteerde vragenlijsten laten beoordelen door een programmacommissie, waarbij uiteindelijk de Self Reflection and Insight Scale (SRIS) als de meest geschikte optie werd aangemerkt. Uit een paneldiscussie kwam bovendien naar voren dat ze aan deze vragenlijst nog een informant rapportage toe wilden voegen. Dit omdat het meten van zelfbewustzijn onder invloed zou kunnen staan van de mate van zelfbewustzijn. Een zelfrapportage lijkt volgens hen op dit vlak wellicht een vertekend beeld te geven.

Aansluiting bij autisme

Het huidige onderzoek is, net als het onderzoek van Brink (2024), onderdeel van een groter project. Gezien de iteratieve werkwijze (Belansky et al., 2013) binnen dit project zal er gebruik worden gemaakt van de door Brink geformuleerde adviezen.

Het is van belang om goed na te gaan welke componenten van de SRIS aansluiten bij de ervaringen/behoefte/conceptualisaties van mensen met autisme. Daarom zal deze worden voorgelegd aan een programmacommissie. Deze commissie komt voort uit de Academische Werkplaats Autisme (AWA). Binnen deze werkplaats werkt men interdisciplinair samen om de kwaliteit van leven en sociale inclusie te verbeteren bij autistische mensen (Nederlandse Vereniging voor Autisme, z.d.). Zij zullen aanbevelingen formuleren voor het gebruik van de vragenlijst door de individuele items te evalueren op hun geschiktheid voor het meten van zelfbewustzijn en of ze qua inhoud en vorm aansluiten bij autistische mensen. Ook de

algemene vorm van de vragenlijst (zoals antwoordschaal en instructies) en formulering zullen zij beoordelen. Samen met de onderzoekers zal de commissie een advies geven over welke set meetinstrumenten/vragen gebruikt kan worden. Deze zullen de basis vormen voor een vervolgstudie die zich op de procesuitkomsten van een interventie zal richten.

In deze studie gaan we de data verzamelen bij mensen met autisme, maar we willen deze mensen juist vanuit een transdiagnostische visie² benaderen, dus niet vragen naar kenmerken die specifiek zijn voor autisme, maar naar factoren die diagnose-overstijgend zijn, zoals zelfbewustzijn en zelfkennis.

---

² Sauer-Zavala et al. (2017) definiëren transdiagnostiek als de gedeelde mechanismen tussen verschillende stoornissen. Kist et al. (2023) hebben gekeken of er ook transdiagnostische symptoomprofielen te formuleren zijn en vervolgens wat hun connectie is met welzijn. Ze identificeerden hierbij acht profielen. Waarbij stemming en zelfbeeld het sterkst correspondeerden met welzijn. Een zelfbeeld is letterlijk de manier waarop je jezelf ziet en heeft veel overlap met definities van zelfbewustzijn en zelfkennis (Morin, 2017). Een verbeterd welzijn dat voortvloeit uit een verbeterd zelfbewustzijn en een verbeterde zelfkennis lijkt dus transdiagnostisch van belang.

Methode

Deelnemers

In dit participatieve onderzoek (Cornwall & Jewkes, 1995) wordt er nauw samengewerkt met de diverse betrokken doelgroepen. Het overstijgende project wordt geleid door de in de inleiding reeds genoemde programmacommissie, bestaande uit mensen met autisme, naasten, professionals uit zorg (behandelaars en begeleiders), onderwijs (docenten, begeleiders en/of toeleiders naar werk), onderzoek en beleid. De onderzoeksmetingen worden op deze manier goed toegespitst op mensen met autisme en/of andere belanghebbenden (ontvangers en bieders van interventies). De gelijkwaardige positie tussen onderzoeker en ervaringsdeskundigen vormt hierin een meerwaarde voor de uiteindelijke uitvoering in de praktijk (Van den Steene et al., 2019). Dergelijke samenwerking tussen neurodivergente mensen, de mensen uit hun omgeving en onderzoekers wordt vaak positief ervaren en kan leiden tot meer valide resultaten (Fletcher-Watson et al., 2019; Van den Bosch et al., 2024).

De verwachting is dat circa 5 personen schriftelijk inspraak zullen leveren op de specifieke lijsten en vervolgens circa 25 mensen mondeling reactie zullen geven op de adviezen op grond van de thematische analyses die worden uitgevoerd op basis van de schriftelijke reacties. Dit project richt zich primair op cognitief gemiddeld tot hoog begaafde mensen met autisme, omdat er binnen dit en eerder onderzoek een beroep gedaan wordt op deze capaciteiten (aangezien er gevraagd wordt om zelfstandig een vragenlijst in te vullen en te voorzien van schriftelijk commentaar en mondeling eventuele verbeterpunten te benoemen).

Voor deelname aan dit onderzoek hebben de mensen uit de programmacommissie zelf een keuze gemaakt voor een onderwerp dat hen interesseerde. De onderwerpen komen uit het onderzoek van De Graaff et al. (2023) en het vervolgproces met de betrokken projectgroep

(Greaves-Lord et al., 2023). Het gaat hierbij om de aangrijpingspunten die als helpend naar voren kwamen voor mensen met autisme bij het omgaan met hun eigen autisme.

Om ervoor te zorgen dat er voldoende perspectieven vertegenwoordigd en belangen behartigd worden binnen de responsen, kan het zijn dat er extra deelnemers gevraagd zullen worden om hun input te geven, ook als zij primair een ander onderwerp hadden gekozen. Dit om de balans tussen mensen met autisme en naasten en/of behandelaren in elke groep min of meer gelijk verdeeld te krijgen.

De deelnemers aan het onderzoek ontvangen een vergoeding voor hun reistijd en de tijd die zij aan het onderzoek besteedden. Het participatieve onderzoeksproject werd in een eerder stadium goedgekeurd door de Medisch-Ethische Toetsingscommissie van het UMCG (M20.260903) en de participerende programmacommissieleden ondertekenden voor de gegevensverzameling binnen de huidige fase tevens een document ter verheldering en explicitering van de samenwerkingsafspraken.

Design

Voor het construct ‘zelfbewustzijn’ kwam op basis van een narratieve review en een paneldiscussie de Self Reflection and Insight Scale (SRIS) naar voren als passend meetinstrument (Brink, 2024). Het betreft een vragenlijst die oorspronkelijk ontwikkeld is door Grant et al. (2002) en door Silvia (2022) is verkort van 20 naar 12 items. Het meeste onderzoek dat gedaan is met de SRIS-SF heeft een 7-punt Likertschaal variërend van ‘helemaal mee oneens’ naar ‘helemaal mee eens’. Het instrument is gemaakt om zelfreflectie en inzicht te meten in de algemene populatie en klinische groepen (Grant et al., 2002).

De leden van de programmacommissie zullen de SRIS invullen en aanbevelingen formuleren voor het gebruik van de vragenlijst (zie Bijlage A voor instructies). Hun bevindingen delen ze vervolgens met de onderzoekers. Uiteindelijk zal de commissie samen

met de onderzoekers een advies geven over welke set meetinstrumenten/vragen gebruikt kan worden in vervolgonderzoek.

Omdat in het voorgaande onderzoek door de programmacommissie ook geadviseerd werd om informant rapportage toe te voegen, zal er ook over dit aspect gesproken worden tijdens de paneldiscussie op 9 januari. Het gaat hier met name om de vraag of de mensen met autisme wat betreft hun zelfbewustzijn/zelfperceptie net zo overkomen op anderen door hun externe gedrag als dat zij zichzelf intern ervaren/percipiëren. Lerner et al. (2012) vonden in hun onderzoek bijvoorbeeld dat ouders de sociale vaardigheden van hun kinderen gemiddeld lager inschatten dan de kinderen zelf. Om deze reden zou het zinvol kunnen zijn om bepaalde kenmerken wat betreft autisme, temperament/persoonlijkheid en gedrag/affect niet alleen door mensen met autisme maar ook door naasten te laten rapporteren.

Materialen

De SRIS heeft een sterke interne betrouwbaarheid (Cronbach's α van $>.8$) en de test-hertestbetrouwbaarheid van de subschalen werden als voldoende tot goed beoordeeld (zelfreflectie = $.77$ en inzicht = $.78$ voor inzicht) (Roberts & Stark, 2008). De afnameduur is kort en het instrument is gratis beschikbaar. Bovendien is er een gedeeltelijke overeenkomst met de definitie van zelfbewustzijn van Eurich (2018) en Silvia en Duval (2001).

De SRIS is opgebouwd uit twee subschalen: 'zelfreflectie' en 'inzicht'. 'Zelfreflectie' meet in hoeverre iemand in staat is om na te denken over zijn of haar eigen innerlijke ervaringen, zoals gedachten en gevoelens. De subschaal 'inzicht' richt zich op het vermogen om het eigen gedrag (motivaties en emoties) te begrijpen. Dit deel beoordeelt hoe goed iemand in staat is om betekenis te geven aan de innerlijke ervaringen en deze in een bredere context te plaatsen (Grant et al., 2002).

Er is, terwijl het onderzoek reeds in gang was gezet, gekozen om ook de subschaal 'awareness' van de KGAI-3 (Kernis & Goldman Authenticity Inventory) te laten beoordelen.

De subschaal beoogt bewustzijn van en vertrouwen in iemands motieven, gevoelens, verlangens en zelfrelevante cognities te meten (Bijlage D). Dit sluit mooi aan bij de definitie van zelfbewustzijn uit het overzicht van Morin (2017). Deze subschaal bestaat uit twaalf items. De interne consistentie van de totale test (Cronbach's α van .90) en de subschaal (Cronbach's α van .79) zijn acceptabel. De test-hertestbetrouwbaarheid is hoog (totaal = .87, bewustzijn = .80) (Kernis & Goldman, 2006).

Procedure

De SRIS-SF en de KGAI-3 worden in de eerste week van november 2024 via de mail door de hoofdonderzoeker (Kirstin Greaves-Lord³) verstuurd en voorgelegd aan de programmacommissieleden voor hun feedback. Op 15 november volgt een mondelinge reminder aan diegenen die nog niet gereageerd hebben.

De deelnemers dienen de vragenlijst in te vullen op de manier waarop ze dit normaal ook zouden doen. Hierbij moet duidelijk gemaakt worden dat het niet om hun persoonlijke scores gaat, maar om de ervaring bij het lezen van de vragen en antwoorden. Ze dienen de vragen die ze 'goed' of 'passend' vinden groen te arceren en die ze 'niet goed' of 'niet passend' vinden rood en ook argumenteren waarom. Het 'goed' of 'niet goed' bevinden, kan liggen aan de inhoud van de vraag zelf, de antwoordopties, de gebruikte taal of de zinsformulering. Ten slotte wordt gevraagd of ze ook nog iets missen (zie Bijlage A voor volledige instructies).

De ervaringen met de vragenlijst dienen eind november via de mail teruggestuurd te worden. Op 20 en 27 november zullen er nog reminders gemaïld worden. Hierna worden de resultaten thematisch geanalyseerd. Een thematische analyse is een systematische methode om de patronen en de thema's uit de data te kunnen identificeren en analyseren (Braun & Clarke, 2006). Hierbij worden de resultaten deductief (op bestaande constructen uit de

---

³ In verband met de privacy van de deelnemers (het niet zomaar delen van de mailadressen) wordt dit gedaan door de hoofdonderzoeker en ook programmaleider van de Academische Werkplaats Autisme.

voorgaande studie; in dit geval zelfbewustzijn) en inductief (als de respondenten bijvoorbeeld gezamenlijk bepaalde missende thema's identificeren; in dit geval bepaalde aspecten van zelfbewustzijn die niet in de SRIS of KGAI-3 aan bod komen) geordend.

Aan de hand van de feedback zal er een verslag geschreven worden welk bondig gevisualiseerd zal worden in een infographic die op 9 januari 2025 aan de commissieleden gepresenteerd wordt. Hier kunnen de onderzoeker en de commissie nog de laatste vragen aan elkaar stellen.

Er zal ook met de programmacommissie gesproken worden over of bepaalde kenmerken met informantenvragenlijsten beoordeeld dienen te worden, ter beoordeling of deze werkwijze passend is om bij de primaire doelgroep (mensen met autisme) het zelfbewustzijn te vergroten door een ander perspectief (namelijk dat van hun naasten) op hun gedragingen/eigenschappen te krijgen.

Resultaten

Respons & Hoofdthema's

Er hebben zeven participanten per mail gereageerd. Twee respondenten gaven hun mening over beide vragenlijsten. Drie gaven alleen hun mening over de SRIS-SF en twee over de subschaal 'awareness' van de KGAI-3. Twee respondenten hebben niet gebruik gemaakt van groene en rode arcering bij het beoordelen van de items.

Uit de analyses van deze reacties komen op beide vragenlijsten drie overeenkomende hoofdthema's naar voren: 1) Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit; 2) Algemene gebruiksvriendelijkheid en 3) Taal en formulering. Deze hoofdthema's zullen respectievelijk voor beide vragenlijsten apart besproken worden.

SRIS-SF

1. Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit

Om een overzicht te creëren in de specifieke beoordeling op **inhoudelijke geschiktheid** en **kwaliteit** van de items zijn er tabellen gemaakt. Deze zijn onderverdeeld in negatief (Tabel 1), positief (Tabel 2) en ambivalent (Tabel 3) beoordeelde items. Omdat sommige respondenten beide vragenlijsten beoordeeld hebben, is ervoor gekozen om het aantal responsen (en niet het aantal respondenten) weer te geven.

Wat allereerst opvalt wat betreft de beoordeling van de **kwaliteit** van de items, is dat er minder **negatieve** (18) responsen zijn dan **positieve** (23). Verder zijn er acht items die zowel negatief als positief beoordeeld werden. Items 3 en 7 hebben alleen maar negatief commentaar gekregen, maar niet iedere respondent heeft dit item beoordeeld (Tabel 1). Items 1, 2 en 6 werden het meest van positief commentaar voorzien (Tabel 2).

De vraag om de items te beoordelen of ze ook **passend** zouden zijn voor mensen met autisme, heeft voor een wisselend beeld gezorgd. Er wordt genoemd dat het een **uitdaging** kan zijn voor mensen met ASS om de vragenlijst in te vullen. Met de kanttekening dat de

vraag of ze dit ook daadwerkelijk lastig vinden ook **inzicht kan geven**. De suggestie wordt gedaan om een item toe te voegen: *'Ik vond het makkelijk om deze vragenlijst in te vullen'*.

Tabel 1

SRIS-SF Items, Negatief Beoordeeld

Item	Aantal responsen	Opmerkingen
1. I frequently examine my feelings	1	'...vraag me af of de woorden often en frequently een duidelijk beeld gaan geven.'
2. I frequently take time to reflect on my thoughts	1	'...vraag me af of de woorden often en frequently een duidelijk beeld gaan geven.'
3. I often think about the way I feel about things	3	'Mogelijk lastig voor mensen met ASS om te beantwoorden?' 'Wat bedoelen ze precies met "things"?'
4. It is important to me to evaluate the things that I do	2	'...ik vind het gebruik van "things that I do" erg vaag.'
5. I am very interested in examining what I think about	2	'...ik heb nooit bewust gedacht dat ik het interessant vind om mijn gedachten te analyseren.' 'Mogelijk lastig voor mensen met ASS om te beantwoorden?'
7. I'm often confused about the way that I really feel about things	3	'Twijfel, al verwacht ik dat veel mensen met ASS hier met ja op zullen antwoorden.'
8. I'm often aware that I'm having a feeling, but I often don't quite know what it is	2	'...vond ik wat vreemd geformuleerd en minder natuurlijk overkomen.'
9. My behavior often puzzles me	1	'...vraag me af of de woorden often en frequently een duidelijk beeld gaan geven.'
11. Often I find it difficult to make sense of the way I feel about things	2	'Mogelijk lastig voor mensen met ASS te beantwoorden (meta-niveau)?'
12. I usually know why I feel the way I do	1	'Deze vraag geeft bij mij in het Engels verwarring ik kan er niet goed mee uit de voeten.'
Totaal negatief beoordeeld	18	

Notities: Opmerkingen zijn korte quotes, zie voor volledige reacties Bijlage C

Items overgenomen uit: 'The Self-Reflection and Insight Scale: A new measure of private selfconsciousness.' door Grant, A. M., Franklin, J., & Langford, P. (2002). An International Journal, 30(8), 821-835. <https://doi.org/10.2224/sbp.2002.30.8.821>

Tabel 2

SRIS-SF Items, Positief Beoordeeld

Item	Aantal responsen	Opmerkingen
1. I frequently examine my feelings	4	'...ik denk dat veel mensen met ASS dit mogelijk zullen herkennen.' 'Dit dekt heel mooi de lading van het wel van alles voelen en ook over gestimuleerd raken maar niet goed weten wat je voelt of waar het vandaan komt.'
2. I frequently take time to reflect on my thoughts	3	'...richt zich op het evalueren van gedachten, wat een van de belangrijkste onderdelen is van zelfreflectie.' 'Goede vraag, passend bij zelfreflectie, goed te beantwoorden.'
3. I often think about the way I feel about things	2	'Ik denk dat dit voor het stukje zelfbewustzijn een belangrijke vraag is.' '...struikelpunt...waar je mogelijk in therapie iets mee zou kunnen.'
4. It is important to me to evaluate the things that I do	2	'Goede vraag, passend bij zelfreflectie, goed te beantwoorden.'
5. I am very interested in examining what I think about	1	*
6. It is important to me to try to understand what my feelings mean	3	'...het meet in hoeverre iemand betekenis hecht aan het analyseren en begrijpen van zijn of haar gevoelens, wat een diepgaande vorm van zelfreflectie laat zien.'
8. I'm often aware that I'm having a feeling, but I often don't quite know what it is	1	'Goede vraag, passend bij zelfinzicht, goed te beantwoorden.'
9. My behaviour often puzzles me	2	'...omdat het gericht is op het begrijpen van eigen gedrag, een belangrijk aspect van zelfreflectie.'
10. Thinking about my thoughts makes me more confused	2	'...kan inderdaad verwarrend zijn om stil te staan bij je eigen gedachten, vooral wanneer er veel tegelijk in je hoofd speelt.'
11. Often I find it difficult to make sense of the way I feel about things	1	'...vind ik dat drie** vragen erg op elkaar lijken...naar mijn mening het duidelijkst en het beste verwoord.'
12. I usually know why I feel the way I do	2	'...direct vraagt naar iemands vermogen om zijn eigen gevoelens te begrijpen, wat een vorm van inzicht en zelfreflectie is.'
Totaal positief beoordeeld	23	

Notities: * geen positieve opmerkingen aangeleverd, ** vraag 6,7 en 11

Opmerkingen zijn korte quotes, zie voor volledige reacties Bijlage C

Items overgenomen uit: 'The Self-Reflection and Insight Scale: A new measure of private selfconsciousness.' door Grant, A. M., Franklin, J., & Langford, P. (2002). *An International Journal*, 30(8), 821-835. <https://doi.org/10.2224/sbp.2002.30.8.821>

Sommige specifieke items worden als passend voor mensen met autisme beoordeeld en andere juist niet (zie volledige opmerkingen Tabel C1). Het gebruikte **meta-niveau** van item 3 wordt bijvoorbeeld benoemd als een mogelijk probleem voor beantwoording. Een positief punt dat genoemd wordt, is het **gebruikmaken in de behandeling van de scoring op**

dit item: *‘Mocht iemand dus op deze vraag een heel hoge score aangeven, dan kun je dat mogelijk verder uitvragen om te zien of dit te ver gaat en een struikelpunt is in iemands leven waar je mogelijk in therapie iets mee zou kunnen.’*

Tabel 3

SRIS-SF Items, Ambivalent beoordeelde items

Item	Aantal positief	Aantal negatief
1. I frequently examine my feelings	4	1
2. I frequently take time to reflect on my thoughts	2	1
3. I often think about the way I feel about things	1	3
4. It is important to me to evaluate the things that I do	1	3
5. I am very interested in examining what I think about	1	2
8. I’m often aware that I’m having a feeling, but I often don’t quite know what it is	1	2
9. My behavior often puzzles me	2	1

Notities: Items overgenomen uit: ‘The Self-Reflection and Insight Scale: A new measure of private selfconsciousness.’ door Grant, A. M., Franklin, J., & Langford, P. (2002). An International Journal, 30(8), 821-835. <https://doi.org/10.2224/sbp.2002.30.8.821>

2. Algemene gebruiksvriendelijkheid

Wat betreft de **algemene vorm** van de vragenlijsten kwam er commentaar binnen over de gebruikte **puntenschaal**: *‘Toch is het niet helemaal duidelijk of hier een 6 of 7 puntenschaal gebruikt en wat elk punt precies inhoudt, omdat die er niet bij vermeld zijn.’*

Ook werden er suggesties gedaan over wat het beste zou passen: *‘Even schaal lijkt mij beter te werken dan een oneven schaal. Ik snap niet goed waarom onderzoek met verkorte versie gebruik maakt van 7-puntschaal.’*

Meerdere respondenten vonden de vragenlijst erg **kort** en dat meerdere **vragen op elkaar lijken**. Het idee dat je deze vraag al beantwoord hebt, kan frustratie oproepen. Er wordt geopperd om **items toe te voegen**: *‘Daarnaast zou het toevoegen van specifiekere items meer diepgang kunnen bieden. Items die bijvoorbeeld reflecteren op gedachten/gevoelens/gedrag in verschillende contexten, zoals specifieke situaties of*

ervaringen of sociale interacties zouden naar mijn mening interessante inzichten kunnen opleveren.'

Twee respondenten hebben de vragenlijst vanuit het **construct** 'zelfreflectie' beoordeeld en niet vanuit 'zelfbewustzijn': *'Goede vraag, passend bij zelfreflectie, goed te beantwoorden.'*

3. Taal en formulering

Er waren meerdere mensen die vielen over het **woordgebruik** in de vraagstelling. Met name de woorden 'often' en 'frequently' werden als lastig gezien: *'...want hoe vaak is "often" wanneer het gaat om zelfreflectie?'*. Dit wordt als een **subjectieve beleving** beschreven en dus **multi-interpretabel**. De items met deze woorden krijgen wel positieve feedback door de inhoud.

Formuleringen worden meermaals als 'vaag' omschreven en er worden ook suggesties gedaan voor verbeteringen: *'...ik denk dat de formulering verbeterd kan worden naar bijvoorbeeld: "I often find it difficult to understand my behavior".'*

KGAI-3

1. Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit

Ook voor deze vragenlijst zijn er tabellen gecreëerd om een overzichtelijk beeld te kunnen geven over de **inhoudelijke geschiktheid** en **kwaliteit** van de items. Deze tabellen zijn op dezelfde manier ingedeeld zijn als bij de SRIS-SF (negatief: Tabel 4, positief: Tabel 5, ambivalent: Tabel 6).

De items zijn 26 keer **negatief** en 12 keer **positief beoordeeld**. Eén respondent heeft alle items negatief beoordeeld en vindt deze vragenlijst erg veel van mensen eisen. Deze respondent vraagt zich af in hoeverre deze vragenlijst **zinvol is voor de hulpvraag** van een cliënt: *'Daarnaast lijkt het mij erg sterk dat een behandeling zich ooit zal richten op deze mate van zelfontdekking. Ik denk dat je hiervoor een spiritueel pad buiten de GGZ zal moeten bewandelen.'*

Tabel 4**KGAI-3 Items, Negatief Beoordeeld**

Item	Aantal responsen	Opmerkingen
1. I am often confused about my feelings	1	'Dit is wat vaag. Ik denk dat er aan de instructie een passage moet worden toegevoegd waarin de respondent/cliënt wordt gevraagd zich op een specifieke periode te richten.'
3. For better or for worse I am aware of who I truly am	2	'...vergt een bepaald vermogen tot metacognitie ... en identiteitszin.' 'Ik vraag me af of het zinvol is om dit zo confronterend te stellen.'
4. I understand why I believe the things I do about myself	4	'Ik moest het een paar keer lezen tot ik begreep wat ze ermee bedoelden.' 'Dit lijkt mij weer een vrij filosofische opgave voor elk mens'
6. I actively try to understand which of my self-aspects fit together to form my core- or true-self	4	'Ik vind dit een wat onduidelijke vraag, ik denk dat alle aspecten van de zelf uiteindelijk opmaken wie je bent. Ik zou niet weten hoe ik zou moeten antwoorden.'
9. I have a very good understanding of why I do the things I do	2	'Wordt hiermee gedragingen, handelingen of keuzes bedoeld?'
14. I am not in touch with my deepest thoughts and feelings	2	'...mensen maken sneller fouten bij het beantwoorden van dit soort vragen' '...staat waarschijnlijk wat buiten de belevingswereld van de cliënt.'
20. I am aware of when I am not being my true-self	1	'Is het niet beter om de cliënt te vragen in hoeverre hij zich in de afgelopen week genoodzaakt heeft gevoeld om camouflagegedrag als copingmechanisme in te zetten?'
21. I am able to distinguish those self-aspects that are important to my core- or true-self from those that are unimportant	3	'...zou het denk ik goed zijn om de uitleg van deze termen op te nemen in de instructie aan het begin van de vragenlijst.' '...termen die zonder uitgebreide theoretische achtergrond voor de cliënt nagenoeg onbegrijpelijk zijn.'
29. I actively attempt to understand myself as best as possible	2	'Gaat het hier om het bewust ('actively') bezig zijn om zichzelf zo goed mogelijk te begrijpen?' 'Hoe vaak zullen mensen hier echt mee bezig zijn?'
34. I frequently am not in touch with what's important to me.	2	'Opnieuw een negatieve vraag, de zin loopt ook niet zo lekker voor mijn gevoel.'
36. I often question whether I really know what I want to accomplish in my lifetime	2	'Ik denk dat wij allemaal op een bepaald punt (of misschien wel vaker) twijfelen over onze levensdoelen en dat dit dus een algemene menselijke ervaring is.' '...“lifetime” gaat echt veel te ver.'
38. I am in touch with my motives and desires	1	'Dit klinkt erg mindful. Ik denk dat je dit soort frasen beter kunt wijzigen naar: “I know my motives” en “I usually act according to my motives”.'
Totaal negatief beoordeeld	26	

Notities: Opmerkingen zijn korte quotes, zie voor volledige reacties Bijlage C

Respons waarbij geen arcering is gebruikt, zijn door de onderzoeker beoordeeld op inhoud (zie Tabel C2)

Items overgenomen uit: 'A Multicomponent Conceptualization of Authenticity: Theory and Research.' door Kernis, M. H., & Goldman, B. M. (2006). Advances in Experimental Social Psychology (Vol. 38, pp. 283-357). Academic Press.

[https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(06\)38006-9](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601(06)38006-9)

Tabel 5**KGAI-3 Items, Positief Beoordeeld**

Item	Aantal responsen	Opmerkingen
1. I am often confused about my feelings	2	'...veel mensen met autisme ervaren alexithymie.' '...het meet in hoeverre iemand zichzelf begrijpt en bewust is van zijn of haar gevoelens.'
3. For better or for worse I am aware of who I truly am	1	'Dit meet iemands level van zelfkennis en bewustzijn van zowel positieve als negatieve eigenschappen...'
14. I am not in touch with my deepest thoughts and feelings	1	'...in hoeverre iemand zich bewust is van zijn of haar diepste gedachten en gevoelens.'
20. I am aware of when I am not being my true-self	3	'Een 'positieve' variant hiervan zou namelijk kunnen gaan over maskeergedrag, aanpassen aan sociale omgevingen en camouflage' 'Ik denk dat deze vraag belangrijk is voor het maskeren.'
29. I actively attempt to understand myself as best as possible	1	'...omdat het meet in hoeverre iemand actief bezig is met zichzelf beter proberen te begrijpen.'
34. I frequently am not in touch with what's important to me	2	'Ik kan mij hier heel erg vinden in het ik weet niet helemaal wie ik ben en wat ik wil.' 'Dit item reflecteert goed in hoeverre iemand bewust is van zijn of haar prioriteiten.'
36. I often question whether I really know what I want to accomplish in my lifetime	1	'...een belangrijk onderdeel van zelfbewustzijn om bij stil te staan.'
38. I am in touch with my motives and desires	1	'...relevant voor zelfkennis.'
Totaal positief beoordeeld	12	

Notities: Opmerkingen zijn korte quotes, zie voor volledige reacties Bijlage C

Respons waarbij geen arcering is gebruikt, zijn door de onderzoeker beoordeeld op inhoud (zie Tabel C2)

Items overgenomen uit: 'A Multicomponent Conceptualization of Authenticity: Theory and Research.' door Kernis, M. H., & Goldman, B. M. (2006). Advances in Experimental Social Psychology (Vol. 38, pp. 283-357). Academic Press.

[https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(06\)38006-9](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601(06)38006-9)

Veel van het negatieve commentaar gaat over of de vraag **passend is voor cliënten**.

Opmerkingen als: *'Dit ligt erg ver buiten de belevingswereld van de gemiddelde cliënt.'* En

'Dit is erg ambitieus voor mensen, die van nature subjectief zijn.' zijn hier voorbeelden van.

Maar er zijn ook positieve uitzonderingen te noemen: *'Goede vraag, veel mensen met autisme ervaren alexithymie: moeite om gevoelens en emoties te herkennen, betekenis te geven en vooral te benoemen.'* *'Ik vind de lijst in het algemeen belangrijke vragen stellen, want authenticiteit begint met bewust zijn van wie je écht bent (awareness).'* *'Over het*

algemeen waren de items goed. De onduidelijkheid zat vooral in de formulering van sommige items.'

2. Algemene gebruiksvriendelijkheid

Wat betreft de **algemene vorm** kwam bij deze vragenlijst ook commentaar op de gebruikte **puntenschaal**: *'Ik denk dat 5-punts het best is.'* Verder kwam er nog een opmerking over de **instructie** van de vragenlijst die als opdringerig werd benoemd: *'Please answer honestly'* Dit klinkt wat opdringerig en wantrouwend. Ik zou dit anders formuleren: *"feel free to provide your own answer" of iets dergelijks.'*

Tabel 6

KGAI-3 Items, Ambivalent Beoordeeld

Item	Aantal positief	Aantal negatief
1. I am often confused about my feelings	2	1
3. For better or for worse I am aware of who I truly am	1	2
14. I am not in touch with my deepest thoughts and feelings	1	2
20. I am aware of when I am not being my true-self	3	1
29. I actively attempt to understand myself as best as possible	1	2
34. I frequently am not in touch with what's important to me	2	2
36. I often question whether I really know what I want to accomplish in my lifetime	1	2
38. I am in touch with my motives and desires	1	1

Notities. Items overgenomen uit: 'A Multicomponent Conceptualization of Authenticity: Theory and Research.' door Kernis, M. H., & Goldman, B. M. (2006). Advances in Experimental Social Psychology (Vol. 38, pp. 283-357). Academic Press. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(06\)38006-9](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601(06)38006-9)

3. Taal en formulering

Meerdere items werden door respondenten als (te) **'vaag'**, **'filosofisch'** en **'diepzinnig'** beschreven. Item 4, 6 en 21 zijn hier voorbeelden van. Het gaat hierbij met name om de gebruikte termen **'true self'** en **'core self'**: *'Verder opnieuw de gebruikte termen als eerder bij vraag #4 en #6. Omdat die vaker voorkomen en als er geen passend Nederlands*

alternatief wordt gekozen, zou het denk ik goed zijn om de uitleg van deze termen op te nemen in de instructie aan het begin van de vragenlijst.'

Zo komen we ook op het volgende punt dat door meerdere respondenten gedeeld werd; de **vertaling naar het Nederlands**. Een van de respondenten zegt hierover: *'...[wat] me het meest lastig lijkt, is deze best diepgaande en ingewikkelde vragen vertalen naar begrijpelijk Nederlands.'*

Item 20 wordt door drie respondenten als nuttig gezien voor (het meten van) **maskeergedrag**. De term 'true self' wordt hier door een respondent wel als relevant gezien. Al ziet een andere respondent liever een directere vraagstelling: *'Is het niet beter om de cliënt te vragen in hoeverre hij zich in de afgelopen week genoodzaakt heeft gevoeld om camouflagegedrag als copingmechanisme in te zetten?'*

Item 14, 20, 34 zijn voorbeelden van **negatief geformuleerde vragen**. Een respondent wijst erop dat mensen hier snel fouten in kunnen maken omdat deze vragen moeilijker te begrijpen zijn.

Voor de **formulering** wordt er door een van de respondenten gewezen op de **manier van afnemen** van de vragenlijst: *'Als de vragenlijst zou worden afgenomen door bijv. een psycholoog, dan zou die gemakkelijk hier en daar wat verduidelijking kunnen bieden. In een online of fysieke (papieren) versie, zou het denk ik goed zijn om in ieder geval een paar termen in de instructie van de vragenlijst te stoppen.'*

Paneldiscussie

Tijdens de online paneldiscussie waren veertien mensen van de AWA aanwezig. Drie jongvolwassenen, vijf volwassenen en drie senioren. Waaronder 12 autisten en drie zorgprofessionals (één deelnemer vervult beide rollen).

Verschillende onderwerpen die uit de thematische analyse naar voren kwamen zijn aan hen voorgelegd. Allereerst werd er gezien het vele commentaar over de te 'vage' en

‘filosofische’ formulering van de items gevraagd naar hun reactie op de volgende vraag: *‘Is het raadzaam om een psycholoog de vragenlijsten af te laten nemen, of moeten de vragen en instructies aangepast worden?’*.

Meerdere deelnemers noemden het van belang om eerst te kijken of de vragen (taalkundig) goed in elkaar zitten om de verwarring eruit te kunnen halen, voordat je de volgende stap neemt van wie het af gaat nemen. Waarbij er genoemd werd dat het eerst bèta getest zou moeten worden op mensen met autisme en mensen die ervaring hebben met het begeleiden met mensen met autisme om de problemen met formulering in kaart te kunnen brengen. Ook werd er gezegd dat het veel subjectiever wordt als de interviewer uit moet leggen wat er staat. Bovendien hebben meerdere respondenten liever een ervaringsdeskundige of autismedoach dan een psycholoog. Psychologen zouden het concept juist onduidelijker kunnen maken en te veel woorden gaan gebruiken bij hun uitleg. Het moet iemand zijn die de autistische cognitie snapt/kent (ervaring ermee heeft). De suggestie wordt gedaan om een conceptenboekje te maken waarin diverse synoniemen gegeven worden en termen worden uitgelegd.

De tweede vraag waar het panel op kon reageren was: *‘Is de vereiste van zelfkennis en metacognitie (vooral in de subschaal 'awareness') niet juist essentieel om te meten in hoeverre deze vaardigheden aanwezig zijn? Of zou de subschaal aangepast moeten worden, zodat de vragen voor een breder publiek toegankelijker en begrijpelijker worden?’*

Hierbij werd aangegeven door een respondent dat het op zich klopt, maar dat je dit ook op een andere manier kan meten; je kan vragen of iemand zelfkennis heeft of vragen stellen waaruit blijkt of iemand dit heeft. Je kunt hierbij zelfrapportage combineren met rapportage van een ander. Verder kwam naar voren dat het van belang is hoever in het proces van de interventie deze vragenlijst aan bod zal komen. De zelfkennis zal als het goed is door de

interventie stijgen. Toename van zelfbewustzijn hoort bij de bouwstenen van het proces van de beoogde interventie.

De derde en laatste vraag: *'Hoe kan het beste worden omgegaan met informatie/meningen van naasten?'* zorgde voor veel reacties. De meeste deelnemers vonden de uitkomsten uit vragenlijsten die door anderen ingevuld werden vaak confronterend en vervelend, maar ook van waarde als er veel informatie uitgehaald kon worden. Want het mag pijnlijk zijn als het je bewustzijn brengt waar je ook weer wat mee kan. Er moet dan wel voorzichtig en bewust mee omgesprongen worden, gezien de negatieve emoties die het los kan maken. Het doel moet volgens meerdere leden duidelijk zijn en er moet gekeken/ingeschat worden hoe iemand erbij zit. De vraag is of een behandelaar dit altijd goed kan inschatten. Andere informanten kunnen juist ook geen idee hebben van wat er intern en extern echt gebeurd bij een persoon. De optie dient te worden gegeven om het samen in te vullen, zodat het niet 'over' iemand gaat, maar 'met'. Ook wordt de volgorde genoemd van eerst niet anderen te betrekken en later (na toestemming) wel. Een aansluitende opmerking van een behandelaar: *'Mogelijk een open deur maar de 'Algemene Standaard Testgebruik NIP 2017' geeft ook bij paragraaf 2.2.7 (principes bij de keuzes van psychodiagnostische instrumenten) enkele afwegingen aan bij het inzetten van instrumenten. Hierin is het effect van het inzetten van een instrument (bijvoorbeeld wel of niet omgeving betrekken) ook een afweging.'* (NIP, 2017)

Discussie

Interpretatie resultaten

Voor de beoordeling van welke componenten van de SRIS het beste aansluiten bij de ervaringen/behoefte/conceptualisaties van mensen met autisme is naast de SRIS-SF (Silvia, 2022) gaandeweg het onderzoek nog de subschaal 'awareness' van de KGAI-3 (Kernis & Goldman, 2006) toegevoegd. De interpretatie van de resultaten zal per vragenlijst respectievelijk aan de hand van de gevonden thema's besproken worden. Vervolgens komen de beperkingen, implicaties en suggesties voor vervolgonderzoek aan bod. Tot slot worden theoretische toevoegingen vanuit de programmacommissie behandeld en een samenvattende slotgedachte benoemd.

SRIS-SF

1. Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit

Er waren meer items met positief dan negatief commentaar. Dit spreekt voor een conclusie dat over het algemeen de test als passend voor de doelgroep en/of het construct zelfbewustzijn werd beoordeeld. Hoewel het door een respondent ook werd gezien als een uitdaging om in te vullen. Dit gegeven zou echter ook voor inzicht kunnen zorgen in eventuele problemen op het gebied van zelfbewustzijn en daarmee een aangrijpingspunt binnen een interventie kunnen zijn.

Er zijn een paar items die eruit springen. Item 1 gaat over alles voelen en overgestimuleerd raken, maar niet goed weten wat je daarmee moet. Deze eigenschap/neiging komt ook terug als kenmerk van ASS in de DSM-5 (American Psychiatric Association, 2013). Dit item werd door de meeste respondenten als passend bij mensen met autisme beoordeeld. Item 3 gaat in op het vermogen tot emotioneel zelfbewustzijn en het reflecteren hierop. Een hoge score zou een aanknopingspunt kunnen zijn binnen een interventie.

2. Algemene gebruiksvriendelijkheid

In dit onderzoek is de SRIS-SF (SF: *short form*) gebruikt (Silvia, 2022) en niet het (langere) origineel van Grant et al. (2002). Meerdere respondenten benoemden dat de vragenlijst erg kort was en veel herhaling kende. Het in eerder onderzoek terugbrengen van 20 naar 12 items is tot stand gekomen met veel respondenten (n = 1192) (Silvia, 2022). Limitatie in dit eerdere onderzoek is dat het alleen getest is met jongvolwassenen. Het zou kunnen dat autistische (volwassen) mensen het origineel op een andere manier benaderen en beoordelen.

Er werd gesuggereerd om items toe te voegen die reflecteren op gedrag *in verschillende contexten*, want dit zou een belangrijk onderdeel zijn van ‘zelfreflectie’. Deze respondent heeft de vragenlijst vanuit ‘zelfreflectie’ en niet ‘zelfbewustzijn’ beoordeeld. De naam van de vragenlijst is waarschijnlijk de reden hiervoor.

De subschaal ‘zelfreflectie’ meet in hoeverre iemand in staat is om na te denken over zijn of haar eigen innerlijke ervaringen (Grant et al., 2002). In het overzicht van Morin (2017) wordt zelfreflectie samen met zelfruminatie gezien als de twee componenten die samen zelfbewustzijn vormen (Trapnell & Campbell, 1999). Zelfreflectie wordt hierin als een positieve, niet beoordelende vorm van aandacht voor jezelf gezien, waarbij het verkrijgen van nieuwe inzichten als plezierig ervaren wordt en van waaruit het zelf uiteindelijk verbeterd kan worden. Zelfruminatie wordt daarentegen beschreven als een negatieve en zichzelf herhalende cyclus van aandacht gericht op het zelf, die met name bestaat uit angst en oordelende gedachten (Morin, 2017). Grant et al. (2002) hebben bij het creëren van de subschaal ‘zelfreflectie’ gepoogd om zelfruminatie buiten beschouwing te laten en zo een niet pathologische, maar constructieve en filosofisch gerichte vorm van onderzoek naar het zelf te bewerkstelligen. In deze zin is de interpretatie vanuit ‘passend bij zelfreflectie’ correct te noemen. Voor gebruik in een interventie zouden items die vragen naar zelfruminatie juist wel

van belang kunnen zijn. Immers, als je jezelf niet goed kent, kan dit leiden tot piekeren en twijfels (De Graaff et al., 2023).

De meegezonden versie van de SRIS-SF bevatte geen duidelijke instructies en was (per abuis) zonder antwoordschaal (zie Bijlage D). Vanuit dit huidige onderzoek is er geen eenduidig antwoord te formuleren voor de hoeveelheid antwoordopties mensen met autisme prefereren. De discussie rondom wat het perfecte aantal antwoordopties is, blijkt van alle tijden (Albaum, 1997; Matell & Jacoby, 1971; Preston & Colman, 2000). Uit het onderzoek van Brink (2024) kwam wel naar voren dat een 5-punts Likertschaal geprefereerd werd.

3. Taal en formulering

Hoewel de structurele taalvaardigheden vaak normaal functioneren, hebben mensen binnen het gehele autistische spectrum vaak problemen met complexe betekenisaspecten van taal zoals bijvoorbeeld het figuurlijke gebruik (Vulchanova et al., 2015) of onduidelijke betekenis. Bij woorden als ‘often’ en ‘frequently’ ontstaat er bijvoorbeeld te veel ruimte voor interpretatie. Een algemeen beeld van autisten is dat ze houden van duidelijkheid en structuur (Happé & Frith, 2006), maar er valt iets voor te zeggen dat ook de rest van de algemene populatie deze termen onduidelijk zal vinden en begaat zou zijn bij meer duidelijkheid.

Dit sluit mooi aan bij het commentaar dat formuleringen als ‘vaag’ omschreven werden. Duidelijkheid zou ook hier gewenst zijn, maar het blijft de vraag of, gezien het filosofische aspect van het begrip ‘zelfbewustzijn’ en de vele synoniemen en uitweidingen op dit construct (Morin, 2017), dit probleem op te lossen valt door herformuleringen of een andere test te kiezen.

KGAI-3

1. Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit

Deze items zijn veel vaker negatief dan positief beoordeeld. Dit is

een duidelijk verschil met de SRIS-SF. Het is door het weinig aantal respondenten niet te zeggen of de vragenlijst daadwerkelijk niet passend is voor de ervaringen, behoeften en conceptualisaties van mensen met autisme. Deze bevinding kan ook aan toeval worden toegeschreven. Mogelijk dat dit effect verdwijnt als meer mensen zich buigen over de geschiktheid van deze vragenlijst.

Het meeste commentaar ging over of de vraagstelling passend is voor cliënten; deze zou ver buiten de belevingswereld van een cliënt liggen en misschien niet zinvol zijn voor de hulpvraag van een cliënt. Zelfbewustzijn is echter een voorwaarde voor het groeien in zelfkennis en uiteindelijk identiteitsvorming. Zelfkennis werd in het onderzoek van De Graaff et al. (2023) als een van de aangrijpingspunten beschouwd voor het ervaren van mentaal welzijn. Te weinig zelfkennis zou kunnen leiden tot veel twijfelen en piekeren. Dit laatste werd door (Morin, 2017) zelffruminatie genoemd; het negatieve deel van zelfbewustzijn. Een goede balans in het zelfbewustzijn lijkt dus van belang voor welzijn.

De vraag blijft staan of deze vragenlijst geschikt is om de mate van zelfbewustzijn te kunnen meten, of dat vragen wat betreft dit onderwerp vanwege de lastige materie van nature lastig zijn. In de woorden van een respondent: *'Of dat dan om IQ of autisme/ADHD gaat maakt denk ik niet per se uit: het zijn vragen die veel vragen op gebied van zelfreflectie, metacognitie, identiteitszin, etc. Dat zijn dingen waar niet iedereen bij silstaat of 'kaas van heeft gegeten'.'*

Item 1 kwam positief naar voren omdat mensen met autisme vaak moeite met herkennen (interoceptie) en benoemen (alexithymie) van emoties ervaren (Hobson et al., 2020). De scoring op dit item zou een goed beeld kunnen geven waar een cliënt staat wat deze eigenschap betreft.

2. Algemene gebruiksvriendelijkheid

Ook bij de KGAI-3 kwam er commentaar binnen over de gebruikte antwoordschaal. Voor de discussie hieromtrent verwijs ik terug naar het eerdergenoemde punt bij de SRIS-SF.

Verder worden er wel veel suggesties gedaan om, gezien het ‘vage’ en ‘filosofische’ karakter van de vragen, de instructies uit te breiden of de hele lijst door iemand af te laten nemen als interview. Het gevaar bij het afnemen in een interview is dat er een bepaalde mate van subjectiviteit van de interviewer aan toegevoegd wordt. Voordeel is wel dat de mogelijkheid tot verduidelijking van vragen en dieper in te gaan op andere onduidelijkheden wat betreft bijvoorbeeld het concept.

3. Taal en formulering

Er was veel commentaar over de termen ‘true self’ en ‘core self’. Je ‘true self’ zou uitgelegd kunnen worden als een niet bestaand concept, een illusie van iets dat in je ligt, maar Schlegel et al. (2013) beargumenteren dat het wel een wezenlijk onderdeel is van je zelfconcept. Een term die door (Morin, 2017) weer uitgelegd wordt als ‘een georganiseerde verzameling aan informatie over jezelf die verkregen is door je zelfbewustzijn en sociale feedback’. Wat voor autisten weer van belang kan zijn gezien hun problemen op het sociale vlak (American Psychiatric Association, 2013).

Item 20 komt veelvuldig naar voren als belangrijk wat betreft meten van maskeergedrag. Bij zelfbewustzijn hoort dat je er ook bewust van bent dat andere mensen een beeld van jou vormen door de manier waarop jij je gedraagt. Mensen met autisme camoufleren vanuit de wens om erbij te horen vaak de eigenschappen die inherent zijn aan de diagnose (Cage & Troxell-Whitman, 2019). Deze wens vormt een groot onderdeel in het ervaren van welzijn (Greaves-Lord et al., 2022). Het inzetten van camouflagetechnieken kan juist leiden tot een verder afdrijven van het zelf (Hull et al., 2017). Het kost bovendien veel

energie en eigen grenzen worden vager. Je kunt hierdoor jezelf niet zijn en dit kan gevolgen voor de mentale gezondheid hebben (Cage & Troxell-Whitman, 2019).

Beperkingen

De hoeveelheid mensen die deelnam aan dit onderzoek is laag ($n = 7$). De generaliseerbaarheid van de conclusies is daardoor ook vrij gering. De gevonden resultaten zouden ook kunnen berusten op een toevallige selectie van mensen met bijvoorbeeld een negatievere houding tegenover vragenlijsten op zich.

Er is gekozen om studenten (waarvan één met autisme) uit de eigen thesisgroep toe te voegen als respondenten. Dit leverde meer data op, maar er kan ook gezegd worden dat deze data met een bepaalde kleuring (bias) tot stand is gekomen, bijvoorbeeld vanwege hun dubbelrol als onderzoeker.

Niet iedereen heeft zich precies gehouden aan de instructies (Bijlage A). Twee respondenten hebben geen kleuren gebruikt en de onderzoeker heeft zelf geïnterpreteerd of hun reacties positief of negatief bedoeld waren (Tabel C2). Deze beoordeling kan afwijken van de intentie van de respondent.

De instructies en antwoordschaal voor de SRIS-SF (Bijlage D) waren slechts deels aanwezig in de vorm die verstuurd was. Hier had beter naar gekeken moeten worden. Bovendien is de SRIS-SF en niet de totale SRIS verstuurd.

Waar in het onderzoek van Brink (2024) naar voren kwam dat er onderzocht zou moeten worden welke specifieke informantenvragenlijst passend zou zijn, is er wegens tijdgebrek bij de paneldiscussie alleen maar gesproken over het algemene nut van aanvullende informantenrapportages.

Een positief punt is dat er wel veel data is aangeleverd om mee te werken. De input was uitgebreid en bevatte veel aanknopingspunten voor verbetering.

Implicaties

Uit de data van dit onderzoek blijkt dat de instructies van de tests aangepast moeten worden en dat diverse onduidelijke termen verduidelijkt of vervangen dienen te worden. Daarnaast is het belangrijk om te beoordelen welke vragen wat betreft inhoud toegevoegd of geschrapt kunnen worden. Ook is een heldere en consistente vertaling noodzakelijk, evenals de keuze voor één uniforme antwoordschaal. Tot slot zouden de vragenlijsten uiteindelijk door een ervaringsdeskundige in interviewstijl kunnen worden afgenomen. Voor de uitvoering van deze aanbevelingen is vervolgonderzoek vereist.

Suggesties voor vervolgonderzoek

Voor een vervolgonderzoek is een grotere steekproef wenselijk. Het is daarbij belangrijk om de instructies in de uitnodigingsmail zorgvuldig te herzien en zo helder mogelijk te formuleren, zodat meer respondenten deze nauwkeurig opvolgen. Beide vragenlijsten moeten worden aangepast op basis van het ontvangen commentaar. Dit omvat het selecteren en herformuleren van items, het toevoegen van duidelijke instructies en uitleg en het vertalen van de vragenlijsten. Daarnaast is het van belang te onderzoeken of respondenten negatieve vragen als moeilijker ervaren en/of hier vaker fouten bij maken. De herziene versies moeten vervolgens opnieuw worden beoordeeld volgens dezelfde aanpak als in dit onderzoek.

Bij de uiteindelijke implementatie zal onderzocht moeten worden welke methode van afname het meest geschikt is: interview of zelfinvulling. Het uiteindelijke doel is dat de vragenlijsten bruikbaar zijn binnen een interventie (als registratie-instrument van voortgang). Daarom zal aanvullend onderzoek nodig zijn om de procesuitkomsten van zo'n interventie te evalueren.

Theoretische toevoegingen respondenten

Meerdere respondenten hebben theoretische bespiegelingen aangeleverd. In het kader van vervolgonderzoek zouden deze meegenomen kunnen worden. Er wordt bijvoorbeeld gesuggereerd om een vragenlijst toe te voegen die meet hoe gereguleerd of gedisreguleerd iemand op dat moment is. Het gaat hierbij om de NPSS (Neuroception of Psychological Safety Scale) (Morton et al., 2024). Dit wordt momenteel in een parallel project onderzocht.

Dezelfde respondent verwijst naar een essay-artikel van Schore (2014). Waarin de basis van de problemen die mensen met autisme ervaren wat betreft zelf-referentiële processen in de rechterhersenhelft gelegd wordt (zie Bijlage E voor volledige mail).

Een andere respondent benoemt belangrijke punten voor de uiteindelijke behandeling: *‘Het lijkt mij verstandig naast de afname van deze vragenlijst bij een persoon met ASS in de behandeling uitgebreid te onderzoeken in hoeverre de cliënt moeite heeft met 1). het waarnemen van gevoelens (interoceptie, als basis voor exploratie) 2). het duiden van deze gevoelens (wat voel ik, in hoeverre voel ik dit, waarom voel ik dit, als basis voor zelfkennis), 3). het verbaliseren van deze gevoelens en 4). het acteren op deze gevoelens (regulatie op basis van acceptatie (of juist een gebrek aan acceptatie)).’*

Slotgedachte

‘Ken uzelf’ – Zelfkennis helpt bij het vinden van een goede balans in zelfbewustzijn, tussen zelfreflectie en zelfruminatie, wat bijdraagt aan welzijn. Deze balans past goed bij de bouwstenen van het proces van de beoogde interventie. Na de voorgestelde aanpassingen zijn onderdelen van de SRIS en KGAI naar verwachting geschikt voor vervolgonderzoek en uiteindelijk voor gebruik in de interventie zelf.

Referenties

- Albaum, G. (1997). The Likert scale revisited: an alternate version. *Journal of the Market Research Society*, 39(2), 331. <https://link-gale-com.proxy-ub.rug.nl/apps/doc/A56057780/ITOF?u=groning&sid=bookmark-ITOF&xid=6cb5bca8>
- American Heritage Dictionary of the English Language. (2016). *Self-perception* (5th ed.). Boston, MA: Houghton Mifflin Harcourt.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). American Psychiatric Association.
- Belansky, E. S., Cutforth, N., Chavez, R., Crane, L. A., Waters, E., & Marshall, J. A. (2013). Adapted intervention mapping: a strategic planning process for increasing physical activity and healthy eating opportunities in schools via environment and policy change. *J Sch Health*, 83(3), 194-205. <https://doi.org/10.1111/josh.12015>
- Botha, M., Dibb, B., & Frost, D. M. (2022). "Autism is me": an investigation of how autistic individuals make sense of autism and stigma. *Disability & Society*, 37(3), 427-453. <https://doi.org/10.1080/09687599.2020.1822782>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Brink, L. (2024). *De rol van zelfbewustzijn in het verbeteren van het welzijn van neurodivergente mensen* (Masterthesis). Rijksuniversiteit Groningen, Groningen.
- Buijsman, R., Begeer, S., & Scheeren, A. M. (2023). 'Autistic person' or 'person with autism'? Person-first language preference in Dutch adults with autism and parents. *Autism*, 27(3), 788-795. <https://doi.org/10.1177/13623613221117914>
- Bury, S. M., Jellett, R., Spoor, J. R., & Hedley, D. (2023). 'It defines who I am' or 'It's something I have': What language do [Autistic] Australian adults [on the Autism

- Spectrum] prefer? *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 53(2), 677-687.
<https://doi.org/10.1007/s10803-020-04425-3>
- Cage, E., & Troxell-Whitman, Z. (2019). Understanding the reasons, contexts and costs of camouflaging for autistic adults. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 49(5), 1899-1911. <https://doi.org/10.1007/s10803-018-03878-x>
- Carlson, E. N. (2013). Overcoming the Barriers to Self-Knowledge: Mindfulness as a Path to Seeing Yourself as You Really Are. *Perspectives on Psychological Science*, 8(2), 173-186. <https://doi.org/10.1177/1745691612462584>
- Cooper, K., Smith, L. G. E., & Russell, A. (2017). Social identity, self-esteem, and mental health in autism. *European Journal of Social Psychology*, 47(7), 844-854.
<https://doi.org/10.1002/ejsp.2297>
- Cornwall, A., & Jewkes, R. (1995). What is participatory research? *Social Science & Medicine*, 41(12), 1667-1676. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0277-9536\(95\)00127-S](https://doi.org/10.1016/0277-9536(95)00127-S)
- Dictionary.com. (2016). *Self-analysis*. Geraadpleegd op 24 januari 2025 van <http://www.dictionary.com/browse/self-analysis>
- De Graaff, B., Alma, M., Stoffels, A. J., Sloot, L., Jagersma, G., Mandemaker, H., van der Weide, K., Michel, T., Beskers, T., Verhoeven, E. W., Vogelesang, M. W., Landsman, J., & Greaves-Lord, K. (2023). Identiteitsontwikkeling bij autisme. *Wetenschappelijk Tijdschrift Autisme*, 22, 19-34.
<https://doi.org/https://www.autismekennisbank.nl/p/identiteitsontwikkeling-bij-autisme/8233>
- Duval, S., & Wicklund, R. A. (1972). *A theory of objective self awareness*. Academic Press.
<https://doi.org/https://psycnet.apa.org/record/1973-26817-000>
- Eurich, T. (2018). What self-awareness really is (and how to cultivate it). *Harvard Business*

Review. Geraadpleegd op 24 januari 2025 van <https://hbr.org/2018/01/what-self-awareness-really-is-and-how-to-cultivate-it>

- Fenigstein, A., Scheier, M. F., & Buss, A. H. (1975). Public and private self-consciousness: Assessment and theory. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 43(4), 522-527. <https://doi.org/10.1037/h0076760>
- Fletcher-Watson, S., Adams, J., Brook, K., Charman, T., Crane, L., Cusack, J., Leekam, S., Milton, D., Parr, J. R., & Pellicano, E. (2019). Making the future together: Shaping autism research through meaningful participation. *Autism*, 23(4), 943-953. <https://doi.org/10.1177/1362361318786721>
- Gallup Jr, G. G. (1968). Mirror-image stimulation. *Psychological Bulletin*, 70(6, Pt.1), 782-793. <https://doi.org/10.1037/h0026777>
- Gibbons, F. X. (1983). Self-attention and self-report: The "veridicality" hypothesis. *J Pers*, 51(3), 517-542. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1983.tb00343.x>
- Grant, A. M., Franklin, J., & Langford, P. (2002). The Self-Reflection and Insight Scale: A new measure of private self-consciousness. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 30(8), 821-835. <https://doi.org/10.2224/sbp.2002.30.8.821>
- Greaves-Lord, K., Kruizinga, I., Landsman, J., van Daalen, E., Landlust, A., & van Balkom, I. D. C. (2022). Factors associated with behavioural problems in ASD. *Wetenschappelijk Tijdschrift Autisme*, 2(2), 2–25. <https://doi.org/10.36254/WTA.2022.201>
- Greaves-Lord, K., Alma, M., De Graaff, B., Landsman, J., Van Der Weide, K., Jagersma, G., Beskers, T., Wubs, M., Mandemaker, H., Van Daalen, E., Van Der Linde, J., Stapert, A. F., Bekius, J., Piening, S., Landlust, A., & Van Balkom, I. D. C. (2023). Clinical stance on response initiation in autistic adults: co-creating an integrative approach based on theory and lived experiences to act from language, via motor movement to wellbeing. *Frontiers in Psychology*, 14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1229596>

- Happé, F., & Frith, U. (2006). The Weak Coherence Account: Detail-focused Cognitive Style in Autism Spectrum Disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 36(1), 5-25. <https://doi.org/10.1007/s10803-005-0039-0>
- Hobson, H., Westwood, H., Conway, J., McEwen, F. S., Colvert, E., Catmur, C., Bird, G., & Happé, F. (2020). Alexithymia and autism diagnostic assessments: Evidence from twins at genetic risk of autism and adults with anorexia nervosa. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 73, 101531. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.rasd.2020.101531>
- Hudson, C. C., Hall, L., & Harkness, K. L. (2019). Prevalence of Depressive Disorders in Individuals with Autism Spectrum Disorder: a Meta-Analysis. *J Abnorm Child Psychol*, 47(1), 165-175. <https://doi.org/10.1007/s10802-018-0402-1>
- Hull, L., Petrides, K. V., Allison, C., Smith, P., Baron-Cohen, S., Lai, M. C., & Mandy, W. (2017). "Putting on My Best Normal": Social Camouflaging in Adults with Autism Spectrum Conditions. *J Autism Dev Disord*, 47(8), 2519-2534. <https://doi.org/10.1007/s10803-017-3166-5>
- Kapp, S. K., Gillespie-Lynch, K., Sherman, L. E., & Hutman, T. (2013). Deficit, difference, or both? Autism and neurodiversity. *Developmental Psychology*, 49(1), 59-71. <https://doi.org/10.1037/a0028353>
- Kenny, L., Hattersley, C., Molins, B., Buckley, C., Povey, C., & Pellicano, E. (2015). Which terms should be used to describe autism? Perspectives from the UK autism community. *Autism*, 20(4), 442-462. <https://doi.org/10.1177/1362361315588200>
- Kernis, M. H., & Goldman, B. M. (2006). A Multicomponent Conceptualization of Authenticity: Theory and Research. In *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 38, pp. 283-357). Academic Press. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(06\)38006-9](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601(06)38006-9)

- Kist, J. D., Vrijksen, J. N., Mulders, P. C. R., van Eijndhoven, P. F. P., Tendolkar, I., & Collard, R. M. (2023). Transdiagnostic psychiatry: Symptom profiles and their direct and indirect relationship with well-being. *Journal of Psychiatric Research, 161*, 218-227. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2023.03.003>
- Lerner, M. D., Calhoun, C. D., Mikami, A. Y., & De Los Reyes, A. (2012). Understanding parent-child social informant discrepancy in youth with high functioning autism spectrum disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders, 42*(12), 2680-2692. <https://doi.org/10.1007/s10803-012-1525-9>
- Markus, H. (1977). Self-schemata and processing information about the self. *Journal of Personality and Social Psychology, 35*(2), 63-78. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.35.2.63>
- Matell, M. S., & Jacoby, J. (1971). Is There an Optimal Number of Alternatives for Likert Scale Items? Study I: Reliability and Validity. *Educational and Psychological Measurement, 31*(3), 657-674. <https://doi.org/10.1177/001316447103100307>
- Morin, A. (2006). Levels of consciousness and self-awareness: A comparison and integration of various neurocognitive views. *Conscious Cogn, 15*(2), 358-371. <https://doi.org/10.1016/j.concog.2005.09.006>
- Morin, A. (2011). Self-Awareness Part 1: Definition, Measures, Effects, Functions, and Antecedents. *Social and Personality Psychology Compass, 5*(10), 807-823. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2011.00387.x>
- Morin, A. (2017). Toward a Glossary of Self-related Terms. *Frontiers in Psychology, 8*(280). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00280>
- Morton, L., Cogan, N., Kolacz, J., Calderwood, C., Nikolic, M., Bacon, T., Pathe, E., Williams, D., & Porges, S. W. (2024). A new measure of feeling safe: Developing psychometric properties of the Neuroception of Psychological Safety Scale (NPSS).

Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy, 16(4), 701-708.

<https://doi.org/10.1037/tra0001313>

Nederlandse Vereniging voor Autisme. (z.d.). Academische Werkplaats Autisme (AWA).

Geraadpleegd op 17 januari 2025, van [https://www.autisme.nl/over-](https://www.autisme.nl/over-autisme/onderzoek-naar-autisme/academische-werkplaats-autisme-awa/)

[autisme/onderzoek-naar-autisme/academische-werkplaats-autisme-awa/](https://www.autisme.nl/over-autisme/onderzoek-naar-autisme/academische-werkplaats-autisme-awa/)

Nederlands Instituut van Psychologen. (2017). *Algemene standaard testgebruik (AST)*.

Psynip. <https://psynip.nl/cotan/algemene-standaard-testgebruik-ast-nip-2017/>

Preston, C. C., & Colman, A. M. (2000). Optimal number of response categories in rating

scales: reliability, validity, discriminating power, and respondent preferences. *Acta*

Psychologica, 104(1), 1-15. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0001-](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0001-6918(99)00050-5)

[6918\(99\)00050-5](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0001-6918(99)00050-5)

Ritsner, M., & Susser, E. (2004). Temperament types are associated with weak self-construct,

elevated distress and emotion-oriented coping in schizophrenia: evidence for a

complex vulnerability marker? *Psychiatry Res*, 128(3), 219-228.

<https://doi.org/10.1016/j.psychres.2004.06.007>

Roberts, C., & Stark, P. (2008). Readiness for self-directed change in professional behaviours:

factorial validation of the Self-reflection and Insight Scale. *Medical education*, 42(11),

1054-1063.

Sauer-Zavala, S., Gutner, C. A., Farchione, T. J., Boettcher, H. T., Bullis, J. R., & Barlow, D.

H. (2017). Current Definitions of “Transdiagnostic” in Treatment Development: A

Search for Consensus. *Behavior Therapy*, 48(1), 128-138.

<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.beth.2016.09.004>

Schlegel, R. J., Smith, C. M., & Hirsch, K. A. (2013). Examining the True Self as a

Wellspring of Meaning. In J. A. Hicks & C. Routledge (Eds.), *The Experience of*

- Meaning in Life: Classical Perspectives, Emerging Themes, and Controversies* (pp. 177-188). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-007-6527-6_14
- Schore, A. N. (2014). Early interpersonal neurobiological assessment of attachment and autistic spectrum disorders. *Frontiers in Psychology, 5*.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.01049>
- Shih, M., Ambady, N., Richeson, J. A., Fujita, K., & Gray, H. M. (2002). Stereotype performance boosts: The impact of self-relevance and the manner of stereotype activation. *Journal of Personality and Social Psychology, 83*(3), 638-647.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.83.3.638>
- Silvia, P. J. (2022). The self-reflection and insight scale: Applying item response theory to craft an efficient short form. *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues, 41*(12), 8635-8645. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-01299-7>
- Silvia, P. J., & Duval, T. S. (2001). Objective Self-Awareness Theory: Recent Progress and Enduring Problems. *Personality and Social Psychology Review, 5*(3), 230-241.
https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0503_4
- Takano, K., & Tanno, Y. (2009). Self-rumination, self-reflection, and depression: self-rumination counteracts the adaptive effect of self-reflection. *Behav Res Ther, 47*(3), 260-264. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2008.12.008>
- Trapnell, P. D., & Campbell, J. D. (1999). Private self-consciousness and the five-factor model of personality: distinguishing rumination from reflection. *J Pers Soc Psychol, 76*(2), 284-304. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.76.2.284>
- Van den Bosch, K., Brouwer, B., & Greaves-Lord, K. (2024). Evaluatie van de samenwerking tussen mensen met autisme, hun naasten en professionals binnen de Academische Werkplaats Autisme.

- Van den Steene, H., Van West, D., & Glazemakers, I. (2019). Het potentieel van participatief actieonderzoek voor cliënt, praktijk en onderzoek in de ggz; onderbouwing en praktijkvoorbeeld. [Potential of participatory action research for clients, professionals and researchers in mental healthcare.]. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, *61*(5), 343-351.
- Vulchanova, M., Saldaña, D., Chahboun, S., & Vulchanov, V. (2015). Figurative language processing in atypical populations: the ASD perspective. *Frontiers in Human Neuroscience*, *9*. <https://doi.org/10.3389/fnhum.2015.00024>
- West, E. A., Perner, D. E., Laz, L., Murdick, N. L., & Gartin, B. C. (2015). People-First and Competence-Oriented Language.
- Wilson, T. D. (2009). Know Thyself. *Perspect Psychological Science*, *4*(4), 384-389. <https://doi.org/10.1111/j.1745-6924.2009.01143.x>

Bijlage A

Instructie via de mail

Willen jullie de bijgesloten vragenlijst invullen, om zo te merken hoe de vragen bij jou binnenkomen? Wij zullen dus NIET met jullie scores gaan rekenen alsof jullie een proefpersoon zijn, dus we hoeven de scores ook niet te ontvangen. Jullie 'test gebruiken' de lijsten vooral, om inhoudelijk en wat betreft de vorm te ervaren wat de voor- en nadelen van de lijst zijn. Wij willen jullie wel vragen om bepaalde vragen groen of juist rood te markeren en dit met een onderbouwing naar Kirstin terug te mailen.

Groen staat hierbij voor items die het thema/begrip in jouw beleving 'goed' meten, dus zoals jij dit concept in jouw hoofd hebt (dus zoals jij erover denkt en/of wat qua verwoording goed voelt. Rood staat voor items die dit juist slecht doen. Wil je hierbij per gemarkeerd item een argumentatie geven? Bijvoorbeeld over het belang van de inhoud, de juistheid van de formulering of het leesgemak.

Let op, de lijst is nu nog Engelstalig en je ziet ook alle informatie voor professionals, maar als je bepaalde inhoud sterk vindt, dan mag je vertaalsuggesties doen of ons vragen om deze te vertalen.

Naast je beoordeling van de vragen, zijn we ook benieuwd naar jouw mening over de antwoordopties. Hoe zijn die geformuleerd, wat vind je van het aantal?

Tot slot willen we graag weten of er nog items missen. Hiermee kunnen mogelijk nog deelaspecten geïdentificeerd worden die ook belangrijk zijn om dit begrip goed te meten.

Kortom, je suggesties kunnen dus gericht zijn op het zo volledig en inhoudelijk 'dekkend' mogelijk in kaart brengen van het begrip. Ook kun je eventuele andere wensen en behoeften aangeven.

Graag ontvangen we binnen 14 dagen je reactie. Alvast bedankt!

Bijlage B

Tabel terminologie Morin (2017)

Tabel A

Basic terms pertaining to general self-perception

Term	Related terms	Definition
Self	- Person - Personality - Identity - Character	What distinguishes oneself from others; all imaginable private and public aspects making up who a person is (Morin, 2006) e.g., thoughts, emotions, goals, values, sensations, memories, traits, attitudes, physical attributes, appearance, behaviors, skills.
Self-perception	- See all related terms within Table A	Overall process of self-awareness, self-knowledge acquisition and self-concept formation; an awareness of the characteristics that constitute one's self (<i>American Heritage Dictionary of the English Language</i> , 2016).
Self-variable	- Self-information - Self-representation - Self-schema - Self-knowledge - Self-characteristic	Any process, information or experience related to the self (Ritsner & Susser, 2004); any aspects of the self that can be apprehended through self-awareness (Morin, 2011).
Self-schema		Specific (organized) unit of self-information; small conclusion about the self; cognitive generalization about the self (Markus, 1977).
Self-relevance	Self-referential	Any information that refers to, is relevant to, the self (Shih et al., 2002).
Self-awareness	- Self-directed attention - Self-focus - Self-examination - Self-observation - Introspection - Meta-awareness - Self-consciousness - Self-reflection - Mindfulness	Capacity to become the object of one's own attention; to focus one's attention inward toward the self (Duval & Wicklund, 1972; Silvia & Duval, 2001) to actively identify, process, and store information about the self (Morin, 2011).
Self-consciousness	See self-awareness synonyms above	Consistent tendency (trait) to direct attention inward more or less often; also refers to self-awareness with a social evaluation component (Fenigstein et al., 1975).
Self-analysis	- Psychotherapy - Psychoanalysis	Systematic self-examination in a psychotherapeutic context, with a psychoanalytic connotation (<i>Dictionary.com</i> , 2025) *
Self-reflection	- Self-awareness - Self-consciousness - Self-observation - Mindfulness	Active cognitive act of examining the self; self-focus motivated by curiosity or epistemic interest in the self; intellectual self-attentiveness; healthy form of self-focus (Takano & Tanno, 2009; Trapnell & Campbell, 1999)
Self-rumination	Self-absorption	Negative, chronic, and persistent self-focus motivated by perceived threats, losses, or injustices to the self; neurotic self-attentiveness (see previous term for references).
Self-recognition	- Self-directed behavior - Mirror self-recognition - Mark/rouge test	Self-directed behaviors emitted in front of a mirror; correctly identifying the image of self as self (Gallup Jr, 1968)
Self-knowledge		Organized set of accurate self-information; realistic self-concept; accurate introspection about one's own self (Carlson, 2013; Gibbons, 1983; Wilson, 2009)

Notities: Aangepast vanuit 'Toward a Glossary of Self-related Terms.' door Morin, A. (2017). Advances in Experimental Social Psychology (Vol. 38, pp. 283-357). Frontiers in Psychology, 8(280). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00280>

*Destijds door Morin opgezocht, definitie en website kom nu nog overeen in 2025

Bijlage C

Tabellen volledige reacties

Tabel C1

SRIS-SF Items en opmerkingen

Item	Opmerkingen
1. I frequently examine my feelings	- 'Goede vraag, passend bij zelfreflectie, goed te beantwoorden.' - 'Ik vond dat twee items erg op elkaar lijken, namelijk "I frequently examine my feelings" en "I often think about the way I feel about things". Aangezien de vragenlijst al kort is, lijkt het overbodig om twee soortgelijke items erin te hebben. Naar mijn mening is het eerste item ("I frequently examine my feelings") beter, omdat deze duidelijker is en makkelijker te interpreteren. Het tweede item ("I often think about the way I feel about things") vind ik vaag, met name door het gebruik van het woord "things". Wat bedoelen ze precies met "things"?'
2. I frequently take time to reflect on my thoughts	- 'Goede vraag, passend bij zelfreflectie, goed te beantwoorden.' - 'Het item "I frequently take time to reflect on my thoughts" vind ik wel een goede toevoeging. Dit item richt zich op het evalueren van gedachten, wat een van de belangrijkste onderdelen is van zelfreflectie.'
3. I often think about the way I feel about things	- 'Mogelijk lastig voor mensen met ASS om te beantwoorden? (meta niveau).' - 'Ik vond dat twee items erg op elkaar lijken, namelijk "I frequently examine my feelings" en "I often think about the way I feel about things". Aangezien de vragenlijst al kort is, lijkt het overbodig om twee soortgelijke items erin te hebben. Naar mijn mening is het eerste item ("I frequently examine my feelings") beter, omdat deze duidelijker is en makkelijker te interpreteren. Het tweede item ("I often think about the way I feel about things") vind ik vaag, met name door het gebruik van het woord "things". Wat bedoelen ze precies met "things"?' - 'Ik denk dat dit voor het stukje zelfbewustzijn een belangrijke vraag is. Reflectie is mooi en erg belangrijk maar overdenken is ook iets wat veel voorkomt bij mensen met ASS. Mocht iemand dus op deze vraag een heel hoge score aangeven kun je dat mogelijk verder uitvragen om te zien of dit te ver gaat en een struikelpunt is in iemands leven waar je mogelijk in therapie iets mee zou kunnen.'
4. It is important to me to evaluate the things that I do	- 'Goede vraag, passend bij zelfreflectie, goed te beantwoorden.' - 'Nogmaals, ik vind het gebruik van "things that I do" erg vaag. Wat wordt hier precies mee bedoelt? Ik denk dat dit beter geformuleerd had kunnen worden. Ik had het beter gevonden als er bijvoorbeeld in plaats van "things that I do", er zou zoiets als "my handling of situations" of "my behavior" had gestaan.'
5. I am very interested in examining what I think about	- 'Mogelijk lastig voor mensen met ASS om te beantwoorden?' - 'Ik vind dit item ook vrij vaag. Misschien ligt het aan mij, maar ik heb nooit bewust gedacht dat ik het interessant vind om mijn gedachten te analyseren. Ik evalueer mijn gedachten wel, maar meestal met een specifiek doel voor ogen. Als ik bijvoorbeeld angstige gedachten heb, sta ik stil waarom ik zo denk, met als doel te begrijpen waar die gedachten vandaan komen.'
6. It is important to me to try to understand what my feelings mean	- 'Goede vraag, passend bij zelfreflectie, goed te beantwoorden.' - 'Ik vind dit item interessant en goed, omdat het meet in hoeverre iemand betekenis hecht aan het analyseren en begrijpen van zijn of haar gevoelens, wat een diepgaande vorm van zelfreflectie laat zien.'
7. I'm often confused about the way that I really feel about things	- 'Twijfel, al verwacht ik dat veel mensen met ASS hier met ja op zullen antwoorden.' - 'In het onderdeel 'insight' vind ik dat drie vragen erg op elkaar lijken, namelijk: "I'm often confused about the way that I really feel about things" "I'm often aware that I'm having a feeling, but I often don't quite know what it is" "Often I find it difficult to make sense of the way I feel about things" Alle drie de items gaan er in essentie over dat iemand niet altijd begrijpt wat ze voelen, vooral de laatste twee komen sterk overeen. Ik vind het daarom overbodig om alle drie aanwezig te hebben. Het derde item is naar mijn mening het duidelijkst en het beste verwoord. De tweede vond ik wat vreemd geformuleerd en minder natuurlijk overkomen. De eerste vond ik ook minder sterk vanwege het gebruik van het woord "confused". - 'Dit is een item dat ik zelf heel erg herken en ik denk dat veel mensen met ASS dit mogelijk zullen herkennen. Ik denk ook dat dit vanuit een therapie en behandel invalshoek ook belangrijk is om te weten en ook goed iemands zelfbewustzijn kan aangeven. Dit dekt heel mooi de lading van het wel van alles

voelen en ook overgestimuleerd raken maar niet goed weten wat je voelt of waar het vandaan komt.’

8. I'm often aware that I'm having a feeling, but I often don't quite know what it is - ‘Goede vraag, passend bij zelfinzicht, goed te beantwoorden.’
9. My behavior often puzzles me - ‘Goede vraag, passend bij zelfinzicht, goed te beantwoorden.’
- ‘Dit item heb ik als groen gemarkeerd, maar ik denk dat de formulering verbeterd kan worden naar bijvoorbeeld: "I often find it difficult to understand my behavior". Ik heb de vraag groen gemarkeerd, omdat het gericht is op het begrijpen van eigen gedrag, een belangrijk aspect van zelfreflectie. Helaas zijn er niet meer items die betrekking hebben op het evalueren van eigen gedrag.’
10. Thinking about my thoughts makes me more confused - ‘Goede vraag, passend bij zelfinzicht, goed te beantwoorden.’
- ‘Het kan inderdaad verwarrend zijn om stil te staan bij je eigen gedachten, vooral wanneer er veel tegelijk in je hoofd speelt. Dit is voor sommigen ook niet altijd even makkelijk en daarom vind ik het goed dat hiernaar gevraagd wordt.’
- ‘Op zich is dit denk ik een prima item maar ik merkte dat ik hier toch wel heel erg over na moest denken wat er precies mee bedoeld werd. Daarnaast is de verwoording zowel heel breed als best abstract.’
11. Often I find it difficult to make sense of the way I feel about things - ‘Mogelijk lastig voor mensen met ASS te beantwoorden (meta-niveau)?’
12. I usually know why I feel the way I do - ‘Goede vraag, passend bij zelfinzicht.’
- ‘Dit vind ik ook een goed item, omdat het direct vraagt naar iemands vermogen om zijn eigen gevoelens te begrijpen, wat een vorm van inzicht en zelfreflectie is.’
- ‘Deze vraag geeft bij mij in het Engels verwarring ik kan er niet goed mee uit de voeten als ik de vraag door Google Translate in Nederlands laat omzetten wordt het niet veel beter.’

Notitie: Items overgenomen uit: 'The Self-Reflection and Insight Scale: A new measure of private selfconsciousness.' door Grant, A. M., Franklin, J., & Langford, P. (2002). An International Journal, 30(8), 821-835. <https://doi.org/10.2224/sbp.2002.30.8.821>

Tabel C2

KGAI-3 Items en opmerkingen

Item	Opmerkingen
1. I am often confused about my feelings	<ul style="list-style-type: none"> - ‘Goede vraag, veel mensen met autisme ervaren alexithymie: moeite om gevoelens en emoties te herkennen, betekenis te geven en vooral te benoemen.’* - ‘Dit is wat vaag. Ik denk dat er aan de instructie een passage moet worden toegevoegd waarin de respondent/cliënt wordt gevraagd zich op een specifieke periode. Bijvoorbeeld de afgelopen week.’* - ‘Het lijkt mij verstandig naast de afname van deze vragenlijst bij een persoon met ASS in de behandeling uitgebreid te onderzoeken in hoeverre de cliënt moeite heeft met 1). Het waarnemen van gevoelens (interoceptie, als basis voor exploratie) 2). Het duiden van deze gevoelens (wat voel ik, in hoeverre voel ik dit, waarom voel ik dit, als basis voor zelfkennis), 3). Het verbaliseren van deze gevoelens en 4). Het acteren op deze gevoelens (regulatie op basis van acceptatie (of juist een gebrek aan acceptatie)).’ - ‘Dit item is goed, omdat het meet in hoeverre iemand zichzelf begrijpt en bewust is van zijn of haar gevoelens.’
3. For better or for worse I am aware of who I truly am	<ul style="list-style-type: none"> - ‘Een minder concrete/meer diepzinnige vraag, ingewikkelder gemaakt door het stukje “for better or for worse”. De vertaling hiervan naar het Nederlands vraagt hierdoor in het bijzonder om de betekenis te kennen van de Engelse tekst. Is de vraag namelijk of iemand weet wie hij écht is, ongeacht of diegene zichzelf een goed of slecht persoon vindt. Of is de vraag of iemand weet wie hij echt is, de goede en slechte dingen samengenomen. Of is de vraag of iemand weet wie hij echt is, ongeacht of dat feit een positieve of negatieve invloed op hen heeft? De vraag of iemand weet wie die echt is, vergt een bepaald vermogen tot metacognitie (reflecteren op je eigen gedachten, ‘denkgedrag’) en identiteitszin; het zou goed kunnen dat deze vraag daarom niet voor iedereen goed te beantwoorden is.’* - ‘Wat is het doel van deze formulering? Ik vraag me af of het zinvol is om dit zo confronterend te stellen. De vraag zou volgens mij prima zonder deze passage kunnen worden gesteld.’* - ‘Ik denk dat dit nogal veel gevraagd is voor een respondent, zeker omdat we met de seconde veranderen en het moeilijk is te weten wie je echt bent, indien je niet letterlijk alle scenario’s waarin je je zou kunnen bevinden, hebt uitgezocht. Ik denk dat het zinvoller is om te streven naar bepaalde aspecten van de persoon die je zou willen belichamen, zodat je naar die waarden kunt proberen te leven.’* - ‘Dit meet iemands level van zelfkennis en bewustzijn van zowel positieve als negatieve eigenschappen en erkent dat deze allemaal onderdelen zijn van wie je bent als persoon.’
4. I understand why I believe the things I do about myself	<ul style="list-style-type: none"> - ‘Opnieuw een best lastige vraag: begrijp je waarom je bepaalde dingen over jezelf geloofd? Om hier antwoord op te kunnen geven moet iemand een concreet beeld van hun identiteit hebben, welke dingen het zijn die die identiteit opmaken, en waarom die dingen waar zijn/bij hen horen.’* - ‘Dit lijkt mij weer een vrij filosofische opgave voor elk mens. Stel een cliënt heeft een laag zelfvertrouwen. Hier zal vast een voorgeschiedenis ten grondslag aan liggen. Het zal zeer zeker een redelijk aantal sessies vergen voordat de cliënt er in enige mate achter komt waarom hij zo laatdunkend over zichzelf denkt. Ik vraag mij dan ook af wat de score op deze vraag nou echt aan informatie oplevert. Als iemand in behandeling gaat met als doel kennis over zijn schema’s/modi te vergroten, zal het antwoord op deze vraag bij voorbaat 1 of 2 zijn. Als het aan het begin van de behandeling of bij de intake duidelijk is dat de persoon hier hoog op zal scoren, lijkt het mij weinig betekenisvol om hier een vragenlijst voor in te zetten, tenzij je tijdens en na de behandeling een vergelijking wilt maken.’* - ‘Ik vind de formulering hiervan niet goed. Ik moest het een paar keer lezen tot ik begreep wat ze ermee bedoelden.’ - ‘Ik vind deze vraag heel abstract en wat vaag.’
6. I actively try to understand which of my self-aspects fit together to form my core- or true-self	<ul style="list-style-type: none"> - ‘Zelf-aspecten’ en ‘ware-ik’ zijn begrippen die in de hier gegeven context wat mij betreft onvoldoende duidelijk zijn. Ik moest best wat hersengymnastiek doen om te bedenken dat dit ongeveer dezelfde vraag is als #4, en dat is een aanname. Ik vermoed dat ze hier ‘eigenschappen’ bedoelen (‘characteristics’/‘traits’), waar ze het over ‘zelf-aspecten’ hebben.’* - ‘Deze term lijkt mij erg moeilijk te begrijpen voor cliënten die niet ook zelf in de literatuur over identiteitsontwikkeling zitten.’* - ‘Dit vraagt een dusdanig gevorderde staat van filosofische zelfontdekking dat weinig cliënten zich hierin zullen kunnen vinden. Dit lijkt mij niet erg betekenisvol voor die dingen waar de cliënt in het hier

en nu mee bezig is, baat bij heeft en hulp voor vraagt. Daarnaast lijkt het mij erg sterk dat een behandeling zich ooit zal richten op deze mate van zelfontdekking. Ik denk dat je hiervoor een spiritueel pad buiten de GGZ zal moeten bewandelen.’*

- ‘Ik vind het gebruik van “core- or true-self” hier vaag. Het impliceert dat bepaalde aspecten van jezelf dus meer “echt”/belangrijker zijn dan andere. Ik ben zelf van mening dat alle aspecten iemand maken tot wie ze zijn als persoon en het niet een kwestie is van kiezen welke dat wel zijn.’

- ‘Ik vind dit een wat onduidelijke vraag, ik denk dat alle aspecten van de zelf uiteindelijk opmaken wie je bent. Ik zou niet weten hoe ik zou moeten antwoorden of ik weet welke aspecten belangrijker zijn.’

9. I have a very good understanding of why I do the things I do

- ‘Zelfde commentaar als bij vraag 4, omdat de kennis die moet worden ontwikkeld om op vraag 4 een hoge score te geven een voorwaarde is voor een hoge score op vraag 9.’*

- ‘Het gebruik van “the things I do” is niet duidelijk. Wordt hiermee gedragingen, handelingen of keuzes bedoeld? Dit maakt het moeilijk om hier goed antwoord op te geven.’

14. I am not in touch with my deepest thoughts and feelings

- ‘Een negatieve vraag (ik ben NIET). Hoewel het kan helpen om iemand’s aandacht erbij te houden, zijn negatieve vragen moeilijker te begrijpen en mensen maken sneller fouten bij het beantwoorden van dit soort vragen. De vraag wordt direct eenvoudiger door het woord ‘not’ te verwijderen.’ *

- ‘Moeten het de diepste gedachten zijn? Dit staat waarschijnlijk wat buiten de belevingswereld van de cliënt.’*

- ‘Goed, want het is relevant voor zelfkennis en bewustzijn; het meet in hoeverre iemand zich bewust is van zijn of haar diepste gedachten en gevoelens.’

20. I am aware of when I am not being my true-self

- ‘Opnieuw een negatieve vraag maar hier denk ik dat het belangrijk is om de boodschap over te brengen. Een ‘positieve’ variant hiervan zou namelijk kunnen gaan over maskeergedrag, aanpassen aan sociale omgevingen en camouflage; begrippen die juist de complexiteit zouden doen toenemen. In het Nederlands hebben we hier denk ik een mooie idiomatische match in ‘doe me anders voor dan ik ben’; of ‘als ik mezelf niet ben’.*

- ‘Verder wordt hier opnieuw gebruik gemaakt van ‘ware-ik’ (zie opmerking bij #6).’

- ‘Wat houdt dit in? Is het niet beter om de cliënt te vragen in hoeverre hij zich in de afgelopen week genoodzaakt heeft gevoeld om camouflagegedrag als copingmechanisme in te zetten en of hij zich daarvan bewust was?’*

- ‘Hoewel ik het gebruik van “true-self” in de andere items vaag vond, vind ik het hier wel relevant. Masking komt vaak voor om er sociaal bij te passen en dit item kan meten in hoeverre iemand zich bewust is van wanneer ze zich aanpassen in plaats van zichzelf zijn.’

- ‘Ik denk dat deze vraag belangrijk is voor het maskeren. Ik denk dat het heel belangrijk is om door te hebben wanneer je echt jezelf bent en wanneer je jezelf aan het aanpassen bent voor anderen.’

21. I am able to distinguish those self-aspects that are important to my core- or true-self from those that are unimportant

- ‘Er mist een komma na “true-self” belangrijk voor de juiste betekenis van die zin. Verder opnieuw de gebruikte termen als eerder bij vraag #4 en #6. Omdat die vaker voorkomen en als er geen passend Nederlands alternatief wordt gekozen, zou het denk ik goed zijn om de uitleg van deze termen op te nemen in de instructie aan het begin van de vragenlijst.’*

- ‘Zelfde commentaar als vraag 6.’*

- ‘Deze vraag bevat een heleboel termen die zonder uitgebreide theoretische achtergrond voor de cliënt nagenoeg onbegrijpelijk zijn, waardoor deze geen accuraat antwoord op de vraag kan geven.’*

- ‘Zie beoordeling van item 6.’

29. I actively attempt to understand myself as best as possible

- ‘Gaat het hier om het bewust (‘actively’) bezig zijn om zichzelf zo goed mogelijk te begrijpen? Want als dat stukje “actively” of ‘bewust’ weggelaten wordt, krijg je iets als ‘Ik probeer mezelf zo goed mogelijk te begrijpen’, en ik verwacht dat vrijwel iedereen hier hetzelfde antwoord op zal geven. Daardoor zou de vraag niet meer zo nuttig zijn.’*

- ‘Hoe vaak zullen mensen hier echt mee bezig zijn? Ik vind deze vragenlijst erg veel van mensen eisen.’*

- ‘Ik vind dit item goed, omdat het meet in hoeverre iemand actief bezig is met zichzelf beter proberen te begrijpen, wat een belangrijk onderdeel van zelfkennis is. Echter, de formulering “as best as possible” kan wat lastig zijn, omdat het onduidelijk is wanneer iets als “beste” gezien kan worden. Verder denk ik dat “understand myself” beter verwoord kan worden naar “my thoughts, feelings, and behaviors” om het te verduidelijken.’

34. I frequently am

- ‘Opnieuw een negatieve vraag, de zin loopt ook niet zo lekker voor mijn gevoel. Maar dat komt vast

- not in touch with what's important to me
- goed in de vertaling.’*
- ‘Wat houdt dit in? Doen mensen dingen die strijdig zijn aan hun waarden? Ik zou de vraag wat basaler stellen.’*
  - ‘Dit item reflecteert goed in hoeverre iemand bewust is van zijn of haar prioriteiten, wat een belangrijk aspect van zelfkennis is, omdat het inzicht geeft in wat iemand waardevol vindt in het leven.’
  - ‘Ik kan mij hier heel erg in vinden in het ik weet niet helemaal wie ik ben en wat ik wil. Wat wederom heel belangrijk is naar mijn mening om van jezelf te weten.’
36. I often question whether I really know what I want to accomplish in my lifetime
- ‘Dit doet voorkomen alsof wordt verwacht dat de cliënt zeer grote doelen heeft gesteld.’*
  - ‘Dit is nogal ambitieus. Ik denk dat de meeste cliënten zich focussen op een veel nauwer toekomstige periode, zoals één jaar. Het lijkt mij ook problematisch voor een behandeling, indien deze de blik van de cliënt ver van de nabije toekomst probeert te werpen. Uiteraard zijn impulscontrole en enig toekomstperspectief belangrijk voor een gezond leven, maar “lifetime” gaat echt veel te ver.’*
  - ‘Ik vind niet dat dit direct zelfkennis of zelfbewustzijn meet. Ik denk dat wij allemaal op een bepaald punt (of misschien wel vaker) twijfelen over onze levensdoelen en dat dit dus een algemene menselijke ervaring is. Ik zou niet zeggen dat dit een goede indicatie is of iemand zelfkennis/zelfbewustzijn beheerst.’
  - ‘Ik denk net zoals de vraag hierboven is dit een belangrijk onderdeel van zelfbewustzijn om bij stil te staan denk ik.’
38. I am in touch with my motives and desires
- ‘Dit klinkt erg mindful. Ik denk dat je dit soort frasen beter kunt wijzigen naar: “I know my motives” en “I usually act according to my motives”’*
  - ‘Goed want het is relevant voor zelfkennis; het meet inzicht in je eigen motieven en verlangens, wat een belangrijk aspect is van jezelf begrijpen en wat je belangrijk vindt.’

Notities. *Door onderzoeker geïnterpreteerd als negatieve/positieve beoordeling

*Items overgenomen uit: ‘A Multicomponent Conceptualization of Authenticity: Theory and Research.’ door Kernis, M. H., & Goldman, B. M. (2006). *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 38, pp. 283-357). Academic Press.*

[https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(06\)38006-9](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601(06)38006-9)

Tabel C3
SRIS-SF algemene opmerkingen

Opmerking	Thema	Categorie
- 'Bijgevoegd mijn markeringen met groene of rode waarderingen met opmerkingen; het lijkt mij iha een goede vragenlijst.'	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Gebruikerservaring
- 'Daarnaast is deze form relatief kort. Ik denk dat meer items interessant zouden zijn geweest, vooral met betrekking tot gedrag. Reflecteren op je eigen gedrag vind ik een belangrijk onderdeel van zelfreflectie. Daarnaast zou het toevoegen van specifiekere items meer diepgang kunnen bieden. Items die bijvoorbeeld reflecteren op gedachten/gevoelens/gedrag in verschillende contexten, zoals specifieke situaties of ervaringen of sociale interacties zouden naar mijn mening interessante inzichten kunnen opleveren.'	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Indeling en structuur
- 'Aangezien de vragenlijst al kort is, lijkt het overbodig om twee soortgelijke items erin te hebben.'	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Indeling en structuur
- 'Ik vind alle vragen goed bij het thema passen, maar vraag me af of de woorden often en frequently een duidelijk beeld gaan geven. Misschien concreter maken wat er met deze woorden wordt bedoeld? Voor de een is often misschien 1 keer per week/maand en voor de ander een paar keer per dag?'	Taal en formulering	Begrijpelijkheid
- 'Daarnaast zie ik dat termen als "often" en "frequently" veel voorkomen in de items. Dit kan verwarring veroorzaken, want hoe vaak is "often" wanneer het gaat om zelfreflectie?'	Taal en formulering	Begrijpelijkheid
- 'Antwoordopties op 6/7 puntschaal lijkt me goed passend, zeker als de 'lastige' vragen erin blijven.'	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Vormgeving van de test
'Ik vond het best verwarrend dat er niet aan het begin werd uitgelegd hoe de items beantwoord moeten worden. In de notities op de tweede pagina staat dat de originele SRIS een 6 puntenschaal gebruikt, terwijl het meeste onderzoek een 7-puntenschaal gebruikt. Toch is het niet helemaal duidelijk of hier een 6 of 7 puntenschaal gebruikt en wat elk punt precies inhoudt, omdat die er niet bij vermeld zijn.'	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Vormgeving van de test
- 'Eerste bullit duidelijk. Vraag hierbij lijkt me meer voor de verwerking van belang of word ik geacht ook bij beantwoording zelf omgekeerd te scoren.'	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Kwaliteit van de instructies
- 'Even schaal lijkt mij beter te werken dan een oneven schaal. Ik snap niet goed waarom onderzoek met verkorte versie gebruik maakt van 7-puntenschaal.'	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Vormgeving van de test
- 'Willekeurige aanbieding van vragen lijkt mij prima idee, echter bij slechts 12 vragen met twee topics weet ik niet of dit in beantwoording veel toevoegt. Bij willekeurige volgorde stel ik me voor dat de vragen in een geautomatiseerde omgeving zitten en er op het scherm slechts één vraag wordt vertoond, na beantwoording dan volgende vraag.'	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Vormgeving van de test
- 'In bijgaande vragenlijst groen gemarkeerd de vragen die voor mij duidelijk zijn. Rode markering gebruikt voor de vraag die ik lastig vind ook omdat dit de enige vraag is die geen R markering achter de vraag	nvt	nvt

<p>heeft.’</p> <p>- ‘...al is het wel een uitdaging voor mensen met ASS om in te vullen denk ik. Anderzijds geeft deze vragenlijst wellicht ook inzicht of mensen met ASS het lastig vinden deze vragenlijst in te vullen’</p>	Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit	Passend bij autisme
<p>- ‘De vragenlijst die ik eerder volgens mij met jou deelde over psychologische veiligheid, NPSS (Neuroception of Psychological Safety Scale), is wellicht een mooie vragenlijst om te gebruiken; het meet hoe veilig je je voelt en ook meenemend je lichaamssignalen/organen, waarbij de status van je onveilig vs veilig voelen ofwel gedysreguleerd zijn of gereguleerd zijn, wordt uitgevraagd. Natuurlijk speelt ook nu weer op. Natuurlijk speelt ook nu weer op, de vraag, of mensen met ASS dit goed kunnen voelen/beoordelen, maar het is wellicht al interessant of we zien hoe mensen met ASS scoren op deze lijst: voelen zij zich iha meer veilig/onveilig; scoren ze voornamelijk op gereguleerd/gedysreguleerd?’</p>	Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit	Theoretische toevoeging
<p>- ‘...is het wellicht een idee 1 item (inclusief dezelfde 6/7 punts schaal) toe te voegen met als algemene vraag: ik vond het makkelijk deze vragenlijst in te vullen?’</p>	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Vormgeving van de test
<p>- ‘De vragenlijst is vrij kort. Verder mis ik wel een beetje een schaal om te gebruiken. Er wordt aangegeven onderaan dat er vaak een 7-punts schaal gebruikt wordt. Ik ben zelf wel van mening dat dat je wel veel optie geeft om erg te twijfelen en vind daarom een 5-punts schaal beter.’</p>	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Vormgeving van de test

---

Tabel C4
KGAI-3 algemene opmerkingen

Opmerking	Thema	Categorie
- 'Ik vind de lijst in het algemeen belangrijke vragen stellen, want authenticiteit begint met bewust zijn van wie je écht bent (awareness).'	Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit	Passend bij construct
- 'Ik vond dat er zowel sterke als minder duidelijke items tussen zaten met betrekking tot zelfkennis en zelfbewustzijn. Over het algemeen waren de items goed. De onduidelijkheid zat vooral in de formulering van sommige items.'	Taal en formulering	Begrijpelijkheid
- 'De inhoud van de vragen kan ik me ook goed in vinden: de vragen die gesteld moeten worden op dit thema staan er wel in.'	Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit	Inhoud vragen
- 'Wat ik bij veel vragen dacht is dat ik me kan voorstellen dat veel mensen meer context, iets van uitleg, nodig kunnen hebben. Of dat dan om IQ of autisme/ADHD gaat maakt denk ik niet per se uit: het zijn vragen die veel vragen op gebied van zelfreflectie, metacognitie, identiteitszin, etc. Dat zijn dingen waar niet iedereen bij silstaat of 'kaas van heeft gegeten'.'	Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit	Inhoud vragen
- 'De vraag of iemand weet wie die echt is, vergt een bepaald vermogen tot metacognitie (reflecteren op je eigen gedachten, 'denkgedrag') en identiteitszin; het zou goed kunnen dat deze vraag daarom niet voor iedereen goed te beantwoorden is.'	Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit	Inhoud vragen
- 'Wat ik in ons overleg vorige week ook noemde en me het meest lastig lijkt, is deze best diepgaande en ingewikkelde vragen vertalen naar begrijpelijk Nederlands. Niet alleen vertalen van het Engels naar het Nederlands'	Taal en formulering	Begrijpelijkheid
- '...maar ook hoe de betekenis van de vraag goed overkomt naar diegene die de vraag moet beantwoorden.'	Taal en formulering	Formulering
- '“please answer honestly” Dit klinkt wat opdringerig en wantrouwend. Ik zou dit anders formuleren: “feel free to provide your own answer” of iets dergelijks.'	Taal en formulering	Formulering
- 'Bij sommige vragenlijsten werd een 7-punts Likertschaal gebruikt. Ik denk dat 5-punts het best is.'	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Vormgeving
- 'Ik denk dat de vorm ook erg uitmaakt: ik zie deze vragenlijst nu alleen, achter mijn laptop, zonder verdere context. Als de vragenlijst zou worden afgenomen door bijv. een psycholoog, dan zou die gemakkelijk hier en daar wat verduidelijking kunnen bieden. In een online of fysieke (papieren) versie, zou het denk ik goed zijn om in ieder geval een paar termen in de instructie van de vragenlijst te stoppen.'	Algemene gebruiksvriendelijkheid	Vormgeving
'De bijlage is de vragenlijst met mijn opmerkingen onder de vragen waar ik iets van vond; dat zijn de meeste. Dat gaat heel ver, want ik vind het lastig om te bedenken wat wel of niet belangrijk is, dus dan doe ik alles maar.'	nvt	nvt
- 'Het lijkt mij verstandig naast de afname van deze vragenlijst bij een persoon met ASS in de behandeling uitgebreid te onderzoeken in hoeverre de cliënt moeite heeft met 1). Het waarnemen van gevoelens (interoceptie, als basis voor exploratie) 2). Het duiden van deze gevoelens (wat voel ik, in hoeverre voel ik dit, waarom voel ik dit, als basis voor zelfkennis), 3). Het verbaliseren van deze gevoelens en 4). Het acteren op deze gevoelens (regulatie op basis van acceptatie (of juist een gebrek aan acceptatie)).'	Inhoudelijke geschiktheid en kwaliteit	Theoretische toevoeging

Bijlage D

Instructies vragenlijsten

Instructies SRIS-SF

Notes

- Items flagged with (R) should be reverse scored.
- The original SRIS was used with a 6-point response scale, although researchers have used alternatives. Most research with the short SRIS has used a 7-point scale (1 = *strongly disagree*, 7 = *strongly agree*).
- I recommend presenting the items in a random order.

Notitie: aangepast vanuit: 'The Self-Reflection and Insight Scale: A new measure of private selfconsciousness.' door Grant, A. M., Franklin, J., & Langford, P. (2002). *An International Journal*, 30(8), 821-835.
<https://doi.org/10.2224/sbp.2002.30.8.821>

Instructies KGAI-3 (Kernis & Goldman, 2006)

AUT3

The following measure has a series of statements that involve people's perceptions about themselves. There are not right or wrong responses, so please answer honestly. Respond to each statement by writing the number from the scale below, which you feel most accurately characterizes your response to the statement.

1	2	3	4	5
Strongly Disagree	Disagree	Neither Agree Nor Disagree	Agree	Strongly Agree

Subscales

Awareness: 1R, 3, 4, 6, 9, 14R, 20, 21, 29, 34R, 36R, 38

Alpha = .79

Unbiased Processing: 7R, 13R, 16R, 19R, 30R, 35R, 37R, 39R, 41R, 42R

Alpha = .64

Behavioral: 2, 8R, 10R, 11R, 25, 27R, 28, 31, 32, 33R, 45

Alpha = .80

Relational Orientation: 5, 12, 15, 17R, 18, 22R, 23, 24, 26R, 40, 43, 44

Alpha = .78

Composite Scale Alpha = .90

***NOTE: R = Reverse Scored Item

Instructies KGAI – vervolg (Kernis & Goldman, 2006)

THE AUTHENTICITY INVENTORY (AI-3)

Version 3 Goldman and Kernis, 2004

The preceding measure is conceptually designed to assess the unimpeded operation of one's true- or core-self in one's daily enterprise. There are four components to how we conceive of authenticity: *awareness*, *unbiased processing*, *behavior*, and *relational orientation*. These components can be measured via content domains that were constructed as subscales in the Authenticity Inventory and are described below:

1 Awareness: Awareness of, and trust in, one's motives, feelings, desires, and self-relevant cognitions. Conceptually, this includes awareness of one's strengths and weaknesses, figure-ground personality aspects, emotions, and their roles in behavior.

2 Unbiased Processing: Not denying, distorting, exaggerating, nor ignoring private knowledge, internal experiences, and externally based self-evaluative information. Conceptually then, this includes objectivity and acceptance of one's positive and negative aspects.

3 Behavior: Acting in accord with one's values, preferences, and needs. Conceptually, this contrasts acting merely to please others, or to attain rewards, or avoid punishments even if it means acting "falsely."

4 Relational Orientation: Valuing and achieving openness and truthfulness in one's close relationships. Conceptually, the relational component presumes it is important for close others to see the real you, good and bad. Moreover, relational authenticity means being genuine and not "fake" in one's relationships with others.

Notitie: overgenomen uit: 'A Multicomponent Conceptualization of Authenticity: Theory and Research.' door Kernis, M. H., & Goldman, B. M. (2006). Advances in Experimental Social Psychology (Vol. 38, pp. 283-357). Academic Press. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(06\)38006-9](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0065-2601(06)38006-9)

Bijlage E

Mail met theoretische toevoeging respondent

Wellicht dat ik mijn feedback teveel gewicht geef, vanuit hoe ik inmiddels meer naar mensen met ASS kijk en hoe zij het vermogen/onvermogen hebben stil te staan bij zichzelf ihkv zelfbewustzijn en lichaamsbewustzijn. Hierbij dit wel aangestipt, dan kun jij hier zelf jouw/jullie oordeel en gewicht aan geven, in hoeverre jullie dat ook van belang vinden. Ik begrijp het ook als jullie dit naast jullie neerleggen, in elk geval hierbij dit toegevoegd:

De achtergrond hiervan lichtte ik in een mail aan jou en (...) eerder al wat toe; vanuit mijn hypothese (en van wat ik observeer in de klinische behandelpraktijk) is dat het interoceptief vermogen van mensen iha en specifiek mensen met ASS samen lijkt te hangen met hun neurobiofysiologische staat van zijn, welke zeer contextueel bepaald wordt (afhankelijk van hoe veilig zij zich voelen of op onbewust neurobiologisch niveau hoe veilig hun lichaam zich voelt). Onderzoek van Fiene et al laat zien dat hoe meer ASS kenmerken, des te groter de kans op interoceptieve verwarring, ofwel des te beperkter hun interoceptief vermogen? We moeten natuurlijk uitkijken (ihkv jumping to conclusions) maar toch, lijkt het wel overeen te komen met wat we zien in de behandelpraktijk: mensen met ernstiger autisme, meer ASS kenmerken, lijken een hoger angst-spanningsniveau te hebben samenhangend met vaker in staat van onveiligheid – dysregulatie verkeren.

In normale staat van zijn, in goede regulatie status (groen), is je vermogen tot zelf-observatie en zelfbewustzijn en lichaamsbewustzijn vermoedelijk optimaal.

In gedysreguleerde status (over/onderprikkeld, hyper/hypo-arousal) lijkt het interoceptief vermogen beperkt(er). Waarbij mensen met ASS procentueel op een dag veel meer in de gedysreguleerde status lijken te verkeren.

Het invullen van een vragenlijst zoals de SIRS-SF zou idealiter wellicht vergezeld mogen gaan met een vragenlijst die meet hoe gerugleerd of hoe gedysreguleerd ze op dat moment zijn. De vragenlijst die ik eerder volgens mij met jou deelde over psychologische veiligheid, NPSS (Neuroception of Psychological Safety Scale), is wellicht een mooie vragenlijst om te gebruiken; het meet hoe veilig je je voelt en ook meenemend je lichaamssignalen/organen, waarbij de status van je onveilig vs veilig voelen ofwel gedysreguleerd zijn of gereguleerd zijn, wordt uitgevraagd. Natuurlijk speelt ook nu weer op de vraag, of mensen met ASS dit goed kunnen voelen/beoordelen, maar het is wellicht al interessant of we zien hoe mensen met ASS scoren op deze lijst: voelen zij zich iha meer veilig/onveilig; scoren ze voornamelijk op gereguleerd/gedysreguleerd?

En hierbij dit essay-artikel van Schore (wat mij nog altijd zeer interesseert/nader nieuwsgierig heeft gemaakt) meegestuurd; aangaande de moeite/problemen die mensen met ASS ervaren aangaande **zelf-referentiele processen**, waarbij de basis (wat Allan Schore toelicht) in het rechter brein ligt; daar ligt vermoedelijk ook een belangrijk potentieel kansrijk therapeutisch aangrijpingspunt voor ontwikkelkansen; therapeutische interventies niet alleen op het cognitieve richten, maar in samenwerking met cognitief, vanuit het lichaam en ervaringsgericht meer controle/zelfregie en hun eigenaar maken van de zelf-emotie-regulatie processen, waardoor ze groeien in zelfregie en vermogen tot zelfregulatie.

Notitie: Persoonlijke aanhef, afsluiting en algemeen commentaar op de SIRS-SF zijn verwijderd.